

magyar

VADÁSZLAP

9. ÉVFOLYAM, 8.
2000/AUGUSZTUS

240 Ft

**AZ APEH
ÁLLÁSFOGLALÁSA**

8. oldal

**AZ ŐZÁLLOMÁNYOK
VIZSGÁLATA**

12-13. oldal

**TERMÉKTANÁCS
A „VADHÚS-MOSÁSRÓL”**

11. oldal

aktív vadászoknak **Blaser**

- R93 - cserélhető csövekkel
30 féle kaliberben

- Golyós és kombinált
billenőcsövű fegyverek

- Célzóoptikák

- Golyós lőszer

- **Mauser M96**
távcsővel szerelve:
180 000.-Ft-tól

Értékesítés raktárról

Komplett paket
kedvezmény

Tíz év gyári garancia

BLASER Magyarország KFT
Blaser-Mauser márkaképviselő
2837 Vértesszőlős, Valusek u. 30.
Tel./Fax: (34)379 500; (20) 922 4500

MAVAD HIRD.
FILM

Nissan-Koh-I-Noor Kft.

1047 Budapest,
(Külső) Váci út 61-63.
Telefon: 370-8860, 370-8861

■ személygépkocsik 5 év* teljes körű garanciával 2 190 000 Ft+áfa-tól ■ platós, vagy zárt kishaszonjárművek 3 év garanciával 2 390 000 Ft+áfa-tól (Vanette Cargo), akár 5 személyes kivitelben ■ kisteherautók 3,5 ill. 4,5 tonna összsúlyig ■ kedvező kamatozású hitel, vagy tartós bérlet lehetőség ■ szervíz, karambolos javítás, díjmentes helyszíni kárfelvétel, kárügyintézés

*5 év vagy 100 000 km, amelyiket előbb eléri

Ficsór autóház hird.
átemelés az előző
számból
+
vörös keret

T. MONTÍR!

AZ A HIRDETÉS KERÜLJÖN BELE
AMIBEN NINCSENEK BENNE AZ ÁRAK!

A TARTALOMBÓL:

Interjú Pechtol Jánossal	7
A pech nem jár egyedül	8
Vadlexikon: a balkáni gerle	9
Bőgési előkészületek	10
A Terméktanács a „vadhúsosásról”	11
Őzallományok vizsgálata	12–13
A VKE rendkívüli közgyűlése	23–24
Háziorvosunk tanácsai	25

Új telefonszámaink:
301-0723, 06/60/327-280

Tájékoztató

Áprilisi számunktól kezdődően a VADÁSZLAP kiadója, a Vadászati Kulturális Egyesület névre szólóan és főlíázva küldi az előfizetők lakcímére a lapot. Ez azt jelenti, hogy a kezelhetetlen reklamációk miatt fölmondtuk a Magyar Postával kötött lapterjesztői szerződésünket és saját magunk címezzük, adjuk postára az újságokat.

Nagyon reméljük, hogy így – ahogy ez korábban már bebizonyosodott – minimális szintre csökkenthetjük a reklamációkat, ugyanakkor abban is bízunk, hogy Előfizetőink számát is gyarapítani tudjuk.

Egyébként – szeptembertől – a Magyar VADÁSZLAP előfizetése 960 forint, amelyet bármely postahivatalban „Belföldi postai utalványon” lehet befizetni a Vadászati Kulturális Egyesület címére:

1245 Budapest Pf. 1209.

CÍMLAPON: VALACZKAI ERZSÉBET PASZTELLJE

VADÁSZLAP

MEGJELENIK HAVONKÉNT

Kiadó-főszerkesztő:
Csekő Sándor
Felelős szerkesztő:
Homonnay Zsombor
Tervezőszerkesztő: **Kun Gábor**
Reklámszerkesztő:
Lukácsné Kocsis Marianna
Szerkesztőségi titkár:
Goronné Tóth Margit
A szerkesztőség levelezési címe:
1245 Budapest, Pf. 1209
Kiadja a Vadászati Kulturális Egyesület
A szerkesztőség és a kiadó címe:
1054 Budapest V., Honvéd u. 8. IV. 3.
TELEFON: 60/327-280 FAX: 331-4368
A Magyar VADÁSZLAP előfizethető
„Belföldi postautalványon”
a szerkesztőség címén, átutalással
a Takarékbank Rt.-nél vezetett
11500102-10004115 számú számlára,
vagy a hírlapkezelésnél,
a postahivatalokban.
Terjeszti a Hírkör Rt., az NH Rt.
és az alternatív terjesztők.
Nyomdai előkészítés:
Szikra Lapnyomda Rt.
Felelős vezető:
Lendvai Lászlóné vezérigazgató
Nyomás:
Athenaeum Nyomda Rt.
Felelős vezető: **dr. Garáné Bardóczy Irén**
az igazgatóság elnöke
ISSN 1215-6159

TUDÓSÍTÓINK

Baranya: **Agyaki Gábor** 06-30/979-6495
Dr. Czvalinga István 06-72/441-171
Bács-Kiskun: **Oláh József** 06-20/968-7096
Békés: **Lovász Sándor** 06-66/469-712
Borsod: **Handa György Zolt**
06-20/329-1814
Csongrád: **dr. Csizmazia György**
06-62/326-034
Fejér: **Gáspár Attila** 06-20/977-9526
Győr: **Pió Márta** 06-30/961-8844
Hajdú: **Kozák Imre** 06-52/200-690
Heves: **Prezenszky János** 06-36/316-512
Komárom: **dr. Faragó István**
06-20/938-2754
Pest: **Mészáros Iván** 06-53/312-898
Somogy: **Szarka Ágnes** 06-30/961-9481
Szabolcs: **Erdélyi István** 06-44/362-569
Szolnok: **Balajti János** 06-30/963-6277
Tolna: **Bischof Ferenc** 06-74/417-596
06-30/901-8453
Vas: **Öhm Károly** 06-30/936-0268
Simon Szabolcs 06-95/365-064
06-30/239-4651
Veszprém: **Baracska Lajos** 06-88/422-298
Zala: **Polster Gabriella** 06-93/391-041

ÖLTÖZTETŐ

Utoljára – ugyanezzel a címmel – tavaly nyáron foglalkoztunk a VADÁSZLAP hasábjain a hivatásos vadászok egységes formaruhájával, leírtuk a különböző ruhadarabokon szereplő motívumokat, a különböző kihordási időre meghatározott viseletek fazonját, anyagát, közöltük a méretábrázolókat és megadtuk az irányárakat.

Akkor még abban reménykedtünk, hogy a magyar vadászat felügyeletét hivatalból ellátó Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium a vad védelméről, a vadászatról és a vadgazdálkodásról szóló 1996. évi

LV. törvény újrafogalmazott végrehajtási rendeletében határozottan kimondja: milyen munkaruha, milyen ünnepi öltöny és milyen felszerelés viselésére kötelesek a hivatásos vadászok.

A rendelet 2000 áprilisában megjelent, témánkat illetően némiképpen módosítva az előző rendeletet, de nem került benne meghatározásra az „egyenruha” milyensége és az sem, hogy ez a viselet minden hivatásos vadász számára kötelező.

Az egyenruhát azért tettem idézőjelbe, mert bennünket a hivatalok kioktattak, hogy csak állami testületek alkalmazottai esetében használható ez a kifejezés ... a hivatásos vadászok viszont nem állami testületek alkalmazottjai. Erre találtuk ki ezt a nem túlságosan találó, de az egyenruha tartalmához talán a legközelebb álló: „egységes vagy egységesített formaruha” kifejezést.

Mit ad Isten, a rendeletben egyenruha szerepel.

Mindig azt vallottam, jó dolog, ha az ötleteinknek, az elképzeléseinknek, a megvalósított vagy tervezett „projektjeinknek” követői vannak. Ez azt jelenti, hogy valahol az élen járunk, ha vannak követőink, legyen szó lapkészítésről, vadásznap rendezvényekről vagy bármi másról... Higgyék el, különösen jó dolog, ha utána is bennünket, mert így már nem egyedül, magányosan, hanem együtt, közösen szolgálunk/szolgálhatunk jó ügyeket ... adott esetben a hivatásos vadászok kulturált megjelenését biztosító egyenruha kidolgozását, legyártatását és értékesítését.

Cikkünk megjelenését követően – egyik napról a másikra – feltámadt az érdeklődés az egyenruha iránt, aztán a hullám elcsúszott, mert nem tettünk semmit, nem mertük elsütni a startpisztolyt, nem mertük elkezdni a gyártást és az értékesítést, mert vártuk, mi jelenik meg majd a rendeletben.

Ez így – utólagos okoskodással – már látszik, hogy hiba volt!

Mert – mit ad Isten – az Országos Magyar Vadászok Kamara legutóbbi elnökségi ülésén határozat született: szükségesnek látják, hogy a hivatásos vadászok forma- és egyenruháját megterveztesék ... figyelembe véve a Vadászati Kulturális Egyesület eddig kifejtett tevékenységét és eredményeit.

Magyarul, miután megtervezettük, elkészítettük a prototípusokat, leteszteltettük, több országos értekezleten, a vadásznapokon bemutattuk, fölterképeztük a piacot, megkerestük a lehetséges gyártókat és velük együttműködve kiválasztottuk az alapanyagokat, szerződést kötöttünk az értékesítésre. Több száz tárgyalás után kiválasztottuk kizárólagos partnerünket a Larix Kft-t, akik megrendelték majd megvásárolták az import alapanyagokat, minden kész a gyártásra, a munkaruhák piacra dobására ... eljött hát az ideje, hogy az OMVK kezébe vegye a dolgok intézését.

Lám-lám, mint már annyiszor, ez az ötletünk is új gazdára talált!

Csak hogy – és ezt csupán néhány úriember emlékeztetének fölfrissítésére írom le – amikor a VKE elkezdett a hivatásos vadászok munkaruhájának kialakításával foglalkozni, megkerestük a minisztérium vadgazdálkodási főosztályát, az OMVK vezetőségét és e két szervezet megbízásából, vezetőinek aláírásával fogtunk hozzá a nem kevés időt, energiát, szellemi kapacitást és pénzt(!) követelő munkához.

Nincs ellene kifogásunk, legyen gazdája a hivatásos vadászok forma- és munkaruhája gyártatásának-értékesítésének egy a vadászok kamarához egészen közel álló vállalkozás (a nevét úgy is tudja mindenki), de a Vadászati Kulturális Egyesületnek legalább mondják azt, hogy „köszönöm” és sürgősen rendezzék a VKE valamint a Larix Kft. eddigi számláit!

Csekő Sándor
ezúttal nem, mint főszerkesztő,
hanem, mint a VKE elnöke

E-mail címünk: vke.vadaszlap@mail.mata.hu Homepage: www.vadaszlap.hu

IRODALMI PÁLYÁZAT

A Magyar VADÁSZLAP szerkesztősége, a Vadászati Kulturális Egyesület, valamint a pályadíjakat följáruló vállalkozások irodalmi pályázatot írnak ki:

„A VADÁSZAT TANULSÁGAI”

címmel. A kiírók olyan irodalmi igénnyel elkészített, műfajilag kötetlen, de 100-150 gépelt sornál nem hosszabb pályamunkákat várnak, amelyek a vadászattal összefüggő pozitív vagy negatív élményeket tükrözik és tanulságosak lehetnek mások számára is.

A pályázatokat 2000. szeptember 30-ig lehet beküldeni a Magyar VADÁSZLAP címére: 1245 Budapest, Pf.: 1209

A pályázatra beküldött alkotásokat szakmai zsűri bírálja el, a pályamunkák szerkesztett válogatása a VADÁSZLAP karácsonyi irodalmi mellékletében jelenik meg.

Az idei esztendő irodalmi pályázatának díjait – immár hagyományosan – a vadászban érdekelt kereskedelmi vállalkozások ajánlották fel, bizonyítékul annak, hogy kezd kialakulni a vadászathoz kapcsolódó művészetek mecenatúrája. A pályázat első díját a Larix Kft., második díját a Szent Hubertus Olasz-Magyar Kft., a harmadik díját a Gemenc vadászbolt ajánlotta fel.

A díjakat a Vadászati Kulturális Egyesület jövő évi, rendes Országos Közgyűlésén adják át.

AZ APRÓHIRDETÉSEK TARTALMA:

Az első szó 200 Ft, minden további szó 50-50 Ft + 25 % áfa. A hirdetéseket levélben, faxon, e-mailen vagy személyesen, minden hónap 10-éig szíveskedjenek leadni.

A Vadászati Kulturális Egyesület tagjainak a nem kereskedelmi jellegű apróhirdetések ingyenesek.

VEGYES

Merkel duplagolyós 7x65 R. Seadler Variábil cél távcsővel eladó. Sako-75, .300 W 3-12x50-es Schmidt & Bender variábil cél távcsővel eladó. Telefon: 06/30/9141-895

Eladó 1 db 12-es Bajkál, egycsővű sörétes puská, távcsővel szerelve, valamint 15 darab téli, kikészített rókabőr és montírozott vaddisznóbőrök. Telefon: 06/26/391-054

Századelőn, egyedileg készült belga sörétes eladó, vagy IZS bockra cserélhető. Telefon: 06/36/367-183

Cseh ZKK 600. 7x57-es golyós vadászfegyver 4x32-es Zeiss cél távcsővel szerelve, eladó, vagy csere is érdekel. Telefon: 06-27/305-865.

Eladó 9,3x62 Mauser, 2,5-10x56 Karl Kaps távcsővel, 8x64 cseh ZG 47, 6x42 Swarovski távcsővel, 6,5x68 svéd Mauser, 3-9x42 Kahles távcsővel, 12-es FÉG bock + 3 db váltócső, + 3 db távcső (9,3x74R/9,3x74R, 5,6x50 R Mag/5,6x50 R. Mag, 12/7x65 R). 12-es Tula oldallakatos, külsőkakasos, 20-as Merkel dupla puská. Telefon: 06/30/9333-439, 282-1007 (este).

Tikka .308 Win.kal golyós puská 6x40-es távcsővel és Rizzini 12/70 bock puská eladó. Mindkét fegyver vadonatúj. Telefon: 246-4497.

Eladó 12/70 kaliberű angolagyas Merkel vadászfegyver, kitűnő állapotban. Érdeklődni: 06-20/9180-777.

Elhalálozás miatt sürgősen eladó 1 db ZKK 600 típusú Zbrojovka 7,62 kaliberű golyós vadászfegyver, japán távcsővel. Műszaki vizsga: 2002-ig érvényes. Megtekinthető: INTERMODUL Fegyverbolt (1134 Budapest, Angyalföldi u. 36-38, tel: 239-6503) Érdeklődni: 252-2564, 06/30/9425-631-es telefonszámon, munkaidőben.

Zastava 30-06, 3-12x52 Tasco fegyvertávcsővel, IZS 58. kal. 16. sürgősen eladó. Telefon: 06/71/440-133 délután

12-es cserélhető csokkos műanyag agyú Benelli egy billentyűs, félautomata eladó. Telefon: 06/20/9435-654

KUTYA

Kitűnő küllemű és munkájú szülőkől származó, simaszőrű magyar vizsla kiskutyák eladók. Telefon: 06/76/356-983, 06/30/9381-821

Aktív vadászó szülőkől származó négy hónapos Labrador Retriever kan kiskutyát helyhiány miatt eladnám, vagy 22-es billenőcsővű golyós puskára cserélném, érték egyeztetéssel. Érdeklődni: Farkas István, Tömörkény, Szabadság tér 4., telefon: 06-63/477-608.

Rövidszőrű magyar vizsla kölykök szeptember eleji elvitellel! Kiváló adottságok, és kiváló vérvonal! Szülők: kitűnő kiállítási eredmények, vadászakészségből referencia. Szabó-Solymás Zsuzsa (Karcag): 06-59/311-751, 06-30/905-7072.

Németvizsla hét és 20 hónapos, képességgel vadászatra kiválóan alkalmas. Telefon: 06/59/323-875 (este 8 óra után)

Jagdterrier kölykök oltva, féregtelenítve eladók. Augusztusban vihetők el. Kalocsai István, 06/30/2211130

Labrador retriever kiskutyák, jól vadászó szülőkől eladók. Érdeklődni: Belcsák István, hivatásos vadász, a 06/34/356-865, 06/20/9474-506-os telefonon lehet.

Olyan, már használható, gyakorlott, de fiatal vadászból érdekel, amely utánkeresésre (disznó), de esetleg apróvad vadászatra is eredményes. Érdeklődni: Zoltán József 8412 Veszprém, Pásztor u. 19. Sz.

Vizslatanítást, munkavizsgára felkészítést vállalok. Mikola Géza 06/96/339-157 Győrújfalun. **Fiatalon, eredményesen!** Vadászkutyák képzése (fegyelmi, vadászati) képesség- és munkavizsgára való felkészítése. Baranyi Szabolcs, 06/30/9965-198

Vadászkutyák munkavizsgára, valamint vízimunka versenyre való felkészítését vállalom. Szénási János, 06/34/350-464

Bajor véreb kölykök eladók. 2 x CAC-HFGY. jól dolgozó szukától és szlovák győztes kántól. Telefon: 06/36/474-339

ÁLLÁS

A szabadszállási Báron István Vadásztársaság középfokú képesítéssel rendelkező hivatásos vadászt keres. Az állás elfoglalása legkésőbb 2000. szeptember 1-ig. Kétszobás, központi fűtéses szolgálati lakás, telefonnal, melléképületekkel biztosított. Fizetés meg egyezés szerint. Jelentkezés levélben: 6080 Szabadszállás, Pf.: 37. Telefon: 06/76/354-807

A Földeáki Dózsa Vadásztársaság pályázatot hirdet felsőfokú végzettségű hivatásos vadász (fővadász) állásra. Jogosítvány szük-

séges. Idegen nyelvtudás előny. Szolgálati lakás megoldható. Érdeklődni lehet: Weber János Vt. elnök, telefon: 06/60/486-080. Határidő: A megjelenéstől számított 30 nap.

Hivatásos vadász állást keres középfokú végzettséggel, nagy- vagy vegyesvadás területen. Érdeklődni: 06-42/475-935, 06-30/213-5477.

Vadgazdálkodási szakmérnök, 10 éves apróvadtenyésztési és hivatásos vadász gyakorlati állást keres. Minden lehetőség érdekel. Telefon: 06/63/363-634 (üzenetrögzítővel)

VEGYES

Vadászati lehetőség! Röptetett kacsá vadászata Győr megyében, reális áron! Telefon: 06/96/209-128, 06/30/9397-962

Vaddisznó-, őz-, gím-, däm- és jávorszarvas tróféák eladók. Telefon: 367-6576

Eladó Budapesttől 90 km-re a világörökségeről híres Hollókő térségében, 7 szobás panorámas vadászpanzió. Melléképületekkel, úszómedencével, értéken aluli 18 milliós irányáron. A területen működő nagyvadásztársasági tagság átadásának lehetőségével. Telefon: 06-30/9535-057, 06-32/385-039.

Vadászgörények, vadas és fehér színben, aktív vadászó szülőkől, valamint szájkasszórú tacsók kölykök tenyész-szemlész anyától és munkachampion apától eladók. Érdeklődni: Jakab Kolos 7039 Némethér, Vörösmarty u. 13. Telefon: 06/75/331-563, 06/60/493-193

Nagyvadász területen vadásztársasági helyet átvinnék. Telefon: 8-16 óra között, 06/53/319-326

A kulturált vadászathoz nélkülözhetetlen a vadászakönyvtár! – Gyarapítsa könyvtárát a Diana Vadász-horgász Antikváriumtól! Ingyenes ajánlójegyzéket küldünk! 6900 Makó, Zrínyi u. 34. Telefon: 06/62/211-561

Vadásztatók, vadtenyésztők figyelmébe! Tenyésztőtől rendelhető: fécántojás, napos, előnevelt és kész vadászfácán cseh törzsből, valamint napos vadkacsa. Telefon: 06/96/209-128, 06/30/9397-962

Infratávcsövek, infrásugárzók, lézersugárzók, számszerűk eladók, megrendelhetők. Telefon: 06/30/205-3714

Angol rendszerű fécánnevelő, fűtőegységgel, 12 egység, eladó. Telefon: 06/89/345-026, 06/60/364-911

Minden típusú terepjáró javítása 4 WD Center. Telefon: 06/30/992-1684

Tápióvölgye Vt. Gomba, hivatásos vadászt keres őz vadásztatásban és fécánnevelésben jártassággal. Lehetőleg házaspárként jelentkezést várjuk. A feleség részére gondnoki állást, és két szoba összkomfortos lakást biztosítunk. Fizetés meg egyezés szerint. Jelentkezés: Tóth Sándor elnök, 2217 Gomba, Petőfi S. 28. Tel: 06/29/433-173f

Tróféatáblák nagy választékban, készítő-től! Hazai, afrikai, hal, stb. Fűzi Gábor faszobrász. Tel/fax: 318-92-50, Telephely: 1116 Budapest, Talpas u. 4.

Korongdobó gépet hobbi és parours kivitelen, összecukható magaslesek hordozható, kocsitós, valamint famászós kivitelen rendeljen az INTERMAS Kft-nél, szárnyas, szőrmés, befogócsapdák minden méretben. Telefon: 06/66/321-151, fax: 06/66/441-029

Erdőtelepítéshez tölgy, akác és nemesnyár csemeték, parkosításhoz dísfák, díszcserjék, örökzöldek, rózsák és gyümölcsfák nagy választékban kaphatók. Czeróczi díszfaiskola 2373 Dabas-Gyón, Pészéri u. 7. Telefon: 06-30/9838-545, telefon/fax: 06-29/367-710.

AFRIKA

Mit kíván lenni?
Hol és mikor?..
Munka kérdéseire
választ kap: Bármikor!!
(061) 405-4216
(061) 405-5098

Ha a nevelt fécánjai jól fejlődnek, tollazatuk kiváló, röpkölnék, mint a fecske, lapozzon tovább és örüljön a sikernek. Ám, ha nem... akkor hívja a 06/60/322-998-as telefonszámot. Talán elkél egy kis (BÉRES)CSEPP segítség.

VADÁSZATI LEHETŐSÉG

A BALATON ÉSZAKI-PARTJÁN KÍNÁLUNK
VADDISZNÓRA, GÍMSZARVASRA, ÉS ŐZRE
EGYÉNI- ÉS TÁRSASVADÁSZATI LEHETŐSÉGET.

SZÁLLÁST, ELLÁTÁST A VADÁSZTERÜLETEN IGÉNY SZERINT
BIZTOSÍTUNK. KÉRÉSÜKRE RÉSZLETES ÁRAJÁNLATOT KÜLDÜNK.

INFORMÁCIÓ ÉS JELENTKEZÉS:
NAGYVÁZSONYI KINIZSI VADÁSZTÁRSASÁG

8230 BALATONFÜRED, TAMÁSI Á. U. 12/E.
VAGY TELEFONON: BERNÁT ATTILA FŐVADÁSZ 06-30/209-1305

HUSZONÖT ÉV UTÁN

VADÁSZLAP: Próbáljunk gyorsmértéket készíteni Pechtol János életéről, vadász- és hivatali pályafutásának alakulásáról ... Kezdjük a pénzügyes foglalkozással.

PECHTOL JÁNOS: – A Csákvári Állami Gazdaság ösztöndíjasaként végeztem el Gödöllőn az Agrártudományi Egyetemet és arra készültem – miután az egyetem előtt egy évig sertésgondozó voltam –, hogy a mezőgazdaságban fogok tevékenykedni. De nem így történt. Mivel már 17 éves korom óta vadásztam, sőt az utolsó egyetemi éveimben már vadász-mestere voltam a csákvári Kittenberger Kálmán Vadásztársaságnak, dr. Nagy Emil professzor ajánlására megkerestem a MAVOSZ-t, hogy vállalom-e a Fejér megyei fővadászi állást. Elismerésnek és megtiszteltetésnek tartottam hívásukat és igent mondtam. Váradi Emil, az akkori fővadász azonban meggondolta magát, s maradt a megyei fővadászi székben. Így lettem a MAVOSZ központban előadó, később főelőadó, osztályvezető, főosztályvezető és 1995-től főtitkár. Közben 1982-ben – az első évfolyamban – elvégeztem Gödöllőn a vadgazdálkodási szakmémóit. A MAVOSZ-ban először az apróvadgazdálkodással foglalkoztam, majd munkaköröm lett a négy vadgazdaság munkájának összehangolása, segítése és irányítása, ami nagyon hálás feladat volt a fácánprogramok idején. Bejárhattam az egész országot, megismerhettem a vadászterületeket és rengeteg ismeretségre tettem szert. Talán ennek volt köszönhető, hogy 1998-ban megválasztottak az alakuló Országos Magyar Vadász-kamara első főtitkárának is.

VADÁSZLAP: Nem tartotta ezt összeférhetetlenségnek? Egy személyben képviseli jelenleg az „állam meghosszabbított kezét”, a vadász-kamarát, mint köztestületet, ugyanakkor főtitkára az érdekvédelemre hivatott Védegyletnek... sőt, mint a Hungarojagd Kft. ügyvezetője eredményorientált gazdálkodást vezet.

PECHTOL JÁNOS: – A kérdés jogos, de elméleti. Ugyanis a gyakorlat azóta majdnem minden megyében beigazolta, hogy a védegyleti és a kamarai funkció összeegyeztethető. S ha már a „sőt-öknél” tartunk, azt is kijelenthetem, hogy ahol ezt a két funkciót – a megyei szövetség fővadászi posztját és a kamara titkári tevékenységét – egy személy tölti be, jobban mennek a dolgok, sokkal kevesebb a gond... és gazdaságosabb a szervezetek működése. Egy iroda van, egy apparátus végzi a védegyleti és kamarai munkát. És ami véleményem szerint a legfontosabb, hogy együtt van a szakma, nem választottuk szét a vadászokat, a hivatásos és sportvadászokat a vadásztársaságoktól, a vadászatra jogosultaktól, a vadgazdálkodóktól. S talán nem tűnik szerénytelenségnek, valamennyi funkcióban egy dolog vezérel, hogy legjobb tudásom szerint képviseljem szakmánkat, a vadászokat, a vadgazdálkodókat, megteremtve mindehhez egy olyan gazdasági hátteret, mely hosszú távra biztosítja működésünket.

1975 augusztusában dr. Karczag Iván, a Nimród akkori főszerkesztője ragasztotta rá a „nemecsek” jelzőt, hiszen a 26 éves, friss diplomás mezőgazdász volt a MAVOSZ egyetlen előadója ... mindenki más legalább főelőadói fizetést vihetett haza. Mivel szinte egy időben kerültünk a József nádor téri székházba, generációs problémánk sem volt, gyorsan összebarátkoztunk ... és gyakran vadásztunk együtt Csákvár környékén. Dr. Koller Mihály, az akkori főtitkár azonban nem nézte jó szemmel ezt a kapcsolatot és ráparancsolt a kis „nemecsekre”: ne barátkozzon az újságírókkal. Pechtol János – mi mást tehetett volna – szót fogadott, hiszen a MAVOSZ már intézte Vecsésen az újdonsült házasságok nagy szónak számító, a boldoguláshoz nagyon fontos lakást. Majdnem negyedszázadnak kellett eltelnie ahhoz, hogy a „jubileum” és az interjú ürügyén ismét együtt vadásztunk Csákváron. Szép és eredményes éjszaka volt ... sok mindenről beszélgettünk, de már nem akartuk megváltani a világot... azzal is megelégedtünk volna, ha ki tudnánk igazodni a vadászat útvesztőiben.

1975

VADÁSZLAP: Ha ezt az „együttlétet” tartja fontosnak, akkor miért lobbizott, miért segítette a két(!) vadászati szervezet kialakulását, miért vállalt szerepet a vadász-kamarában?

PECHTOL JÁNOS: – Ön is tudja, hogy ez nem így volt! A Kamarát a politika hozta létre, és miután megszületett a törvény, az érdekképviselők hajtották végre. Természetes, hogy választóink jóvoltából elfoglaltuk mind megyei, mind országos szinten a stratégiai fontos posztokat, mert az is a levegőben volt, hogy a Kamara létrejöttével a Védegylet megszűnik. Én is azért vállaltam a kamarai választáson a főtitkári megmérettetést, mert 23 éves érdekképviselői munkában eltöltött idő után – ha már a vadászati törvény létrehozását végigharcoltam – tapasztalataimat felhasználva még szolgálni kívántam a vadászat ügyét. A Védegylet megszűnése azonban rendkívül fájdalmas lett volna számomra. Két évvel a Vadász-kamara működése után világosan láttam, hogy nem volt szerencsés a magyar vadászat struktúrájának további megosztása, de reménykedtem, hogy egy törvényes jogosítványokkal rendelkező szakmai kamara segítségére lehet a vadászoknak. A Védegylet ugyanis ugyanolyan civil egyesület, mint bármely más egyesület, amelyik nem rendelkezik semmilyen jogosítványokkal, és hivatalból nem partnere a hatóságoknak. Az állami irányítás, a hatósági ad-

minisztráció befolyását nem voltunk képesek ellensúlyozni..., bizonyítja ezt az a sok intézkedés, ami a mai vadászatra nehezedik, a krotáliák bevezetésétől kezdődően a beírókönyveken, a terítéknyilvántartásokon, a trófeakísérő jegyeken, az egyéni lövegjegyzékeken keresztül a minuszpontos lövések bírálatáig és bírságolásáig. Az átfedések olyan adminisztrációs terheket rónak a vadászokra, hogy a legbecsületesebb vadász a legjobb szándéka és akarata ellenére is könnyen vétkézhet, és akkor mi jön? A hatósági számonkérés, mert az állami fel-

1989

ügyelet öröklött jognak tekinti helyzetét a vadászat irányításában. Náluk elsődleges a szankció és harmadrendű a vadgazdálkodók segítése (tiszteltet a kivételnek!).

Szerintem több megértést, több bizalmat és tiszteletet kellene adni a társadalom minden rétegét összetartó vadásztársaságoknak. Sajnos, a Vadász-kamara sem igazán elfogadott partnere a törvénykezésnek, a hatóságoknak, neki is csak csekélyke jogosítvány jutott. Kiadhatjuk a vadászjegyeket, szervezhetjük a vadászok oktatását, továbbképzését, és lefolytathatjuk az etikai – fegyelmi eljárásokat, de nincs vétő – egyetértési vagy egyet nem értési joguk semmilyen hatósági döntés ellen. Hát ezért mondom, hogy külön-külön a két szervezetre nincs szükség, viszont szükség lenne egy olyan erős érdekképviselőre, amely törvényekkel megerősített jogosítványokkal védhetné a vadászok és a vadgazdálkodók érdekeit.

VADÁSZLAP: Van erre az új szervezetre koncepciója? Egyáltalán, miért nincs a Védegyletnek vagy a Kamarának olyan koncepciója, amelynek alapján kidolgozhatóvá válna – kimondottan a vadászok érdekeit szolgáló – stratégia és az adott szituációhoz, a körülményekhez igazodó taktika?

PECHTOL JÁNOS: – Sajnos nem tudom azt válaszolni, hogy már van az új törvényekhez igazodó, kidolgozott, végiggondolt koncepciónk és stratégiánk. A Kamaránál már elkészült egy tervezet, amely átdolgozás után közgyűlési jóváhagyásra vár, míg a Védegyletnél a közeljövőben sorra kerülő választást követően kerül meghatározásra a legalább 5 évre szóló programtervezet. Az elmúlt bizonytalan időszakban a mindennapok apró „tűzoltásaival”, a túléléssel voltunk(vagyunk) elfoglalva. Úgy gondolom, hogy a magyar vadászatnak egy új struktúrára lenne szüksége, és a feladatokat új szervezeti formában kellene megoldani. A kiindulási pont egyértelműen meghatározható. A piacgazdálkodás feltételeit tudomásul véve, a közel 50 000 magyar vadásznak kell vadászati lehetőséget biztosítani, amelyhez elfogadható mennyiségű és minőségű vadállományt kell tartani. De nem vagyok benne biztos, hogy a vadgazdálkodást hosszú távon tudjuk ebben a konstrukcióban folytatni, mely jelenleg a közösségi munkára, a társadalmi tisztségviselők áldozatvállalására épül. Mindenkinél látnia kell, hogy folyamatosan csökken a magyar vadászok vadászati lehetősége. Amikor a pályám kezdtem – 1975-ben – 754 vadásztársaságban 26 ezer magyar vadász vadászhatott. Ma 800-850 vadászati szervezetben 40 ezer tagja van a vadászati szövetségeknek. (A vadászatra jogosult szervezetek száma 1200 felett van és 42-45 ezren váltanak vadászjegyet. A szerk. megjegyzése.) 1975-höz viszonyítva manapság háromszor kevesebb a fácán, kétszer ke-

2000

vesebb a mezei nyúl és tízszer kevesebb a fogoly. Ne vezessen senkit félre, hogy a nagyvadnál fordított a helyzet, mert hiába van négyszer annyi szarvas, kétszer annyi őz és nyolcszor annyi vaddisznó az ország vadászterületein, ha a teríték 70-80 százalé-

(Folytatás a 11. oldalon)

A pech nem jár egyedül

Bizonyos időszakonként – és ezt sajnos a legjobb szándékkal sem lehet előre jelezni – az APEH rendre igyekszik a mezőgazdasági exportnak minősülő és ezért ÁFA mentes trófeát visszamenőleges hatállyal – és ennek megfelelő büntetési tételekkel egy-egy „kísérleti” megyében – 25 %-os ÁFA körbe vonni. Teszik ezt – legutóbb Baranyában – arra való hivatkozással, hogy a vadászat teljes körében „szolgáltatás” és a külföldi vadászvendég – legalábbis szerintük – az élményért jön, nem pedig a trófeáért, amelyet hazavisz, ezért minden 25 %-os ÁFA-val terhelt. Csakhogy ... ez így nem igaz, és nehogy már az adóhivatal mondja meg, hogy miért jön ide a külföldi vendég. Döntse ezt el ő maga, hiszen a gombnyársas őzbak elejtése is

ugyanolyan „élmény”, mint az aranyérmesé, mégis a kettő ár között akkora a különbség, mint a Trabant és a Mercedes között. Ezt a vendég előre vállalta, erről szerződést írt alá. Nem az élmény, hanem a trófea között tesz tehát alapvető különbséget. Vannak az életben olyan „termékek”, amelyek csak és kizárólag a „fogasztó” révén válnak értékűvé. Lehet kapni a bizományiban is szarvat, agyart, agancsot, de az közel sem kerül annyiba, mintha az illető maga ejtette volna el. Csak a személyes elejtés során válik számára értékűvé, mert hiszen súly, hossz szerint fizet, és amiért fizetett, azt hazaviszi: azaz exportra kerül. Mindezen kívül a nagyvadgazdálkodás célja a minőség fejlesztése, amelynek mérhető paraméterei vannak. Az

egész folyamatot egy kalap alá vonni azért sem lehet, mert ha egyforma volna az ár a teljes minőségfejlesztő munka értelmét veszítené. A lovaglás élménye például egy dolog, de ha valaki igényes, nem mindegy, hogy egy rozszant gebén zötyög, vagy egy kiváló tenyésztékű, speciális genetikai értékekkel, látható és láthatatlan tulajdonságokkal rendelkező tenyészállatot vásárol meg, és visz haza. Ezek nyilvánulnak meg a trófeás vad árképzésében is. Igazán egyedülálló „hungarikumot” visz tehát a külföldi haza, amely egyben a magyar vadállomány, vadgazdálkodás sajátos minőségi „mutatója”. Ezért alapvetően téves a Baranya megyei APEH álláspontja, amellyel beláthatatlan károkat okozhat. Jelesül értelmét veszíti az egész

minőség-fejlesztői munka, a 25 %-os árnövekedéssel legalább felére csökken a fizetőképes kereslet, ellehetetlenülnek a vállalkozások, végül soron csökken az állami bevétel. Kinek jó ez?

Egyébként a besorolás jogosultja – tudomásunk szerint – nem az APEH, hanem a Központi Statisztikai Hivatal, amelynek állásfoglalása alapján dolgoztak eddig a vadászatszervező irodák és a vadászatra jogosultak. Nincs tudomásunk arról, hogy ez valaha is megváltozott volna, és végképp szerencsétlen dolog, ha az ország 19 megyéjében regionálisan eltérő volna a besorolás. Híreink szerint a KSH ebben az ügyben, megtette a szükséges lépéseket, amelyre – ígérjük – visszatérünk, mielőtt országos járvánnyá válik.

A lődíj elszámolása

Amikor az új – 11/2000/III.27/ – FVM rendelet napvilágot látott, megindult a találgatás, milyen adóügyi vonzatai lehetnek a hivatásos vadászok lődíj térítésének. A tisztázás nem tűr halasztást, mert az év hátralévő szakaszában esetleg olyan adóhátralékok „kelekezhetnek”, amelyek csak majd a jövő évi személyi jövedelemadó bevallásánál okoznak megoldhatatlan meglepetéseket. Nem biztos, hogy más álláspont nem létezik, de eddig tudomásunk szerint csak dr. Gyuricza Béla, a Jász-Nagykun-Szolnok megyei vadászszövetség alelnöke – aki civilben közgazdász – kapott megyéjétől APEH állásfoglalást, amelyet ehelyütt teszünk közzé.

A 11/2000. FVM rendelet 17 §. 3. bekezdés az alábbiakban tartalmazza a lődíjtérítés mértékét:

a.) az elejtett szarkaért, szajkóért és dolmányos varjúért tíz darab sörétes lőszer,

b.) az elejtett kóbor kutyáért, valamint kóbor macskáért huszonöt darab sörétes, vagy öt darab golyós lőszer,

c.) február 1.–október 15. közötti időszakban elejtett rókaért hetvenöt darab sörétes vagy tizenöt darab golyós lőszer, október 16.–január 31. közötti időszakban történt elejtés esetén pedig huszonöt darab sörétes vagy öt darab golyós lőszer,

d.) a jogosult által előírt állomány-szabályozás során elejtett nagyvad után három darab golyós lőszer illeti meg a jogosult költségére. A lődíj elszámolásának rendjét a jogosult állapítja meg.

A szövetség kérdései:

1.) A lődíjtérítésként biztosított lőszert a vadászatra jogosult (vadászársaság) és a hivatásos vadász egyaránt megvásárolhatja-e? (Ha a jogosult vásárolja, többletként jelentkezik a beszerzés, nyilvántartás stb. költsége, de az ÁFA-t visszaigényli. Ha a hivatásos vadász vásárolja, a beszerzés költségei őt terhelik, ÁFA-t nem igényelhet vissza).

2.) A természetbeni juttatás pénzben megváltható-e? (A készülő BM fegyvertörvény várhatóan maximálja a tartható lőszermennyiséget).

3.) A pénzbeni megváltást terheli-e járuléka, ha igen, melyek és milyen mértékben?

Liberné, dr. Illés Tóth Erzsébet, a Jász-Nagykun-Szolnok megyei APEH osztályvezetője, címzetes főtanácsos válasza:

1. A személyi jövedelemadózás rendszerében a jövedelem kiszámításánál nem kell figyelembe venni a kifizető által a magánszemélynek adott olyan összeget (utalvány értékét) – amellyel szemben a magánszemély a kifizető részére közvetlenül köteles bizonylattal elszámolni, vagy – ha a kiadást a magánszemély előlegezi meg – ezt a kifizető utólag, bizonylattal történő elszámolás alapján a magánszemélynek megtéríti (SZJA. tv. 7. §. (1) bek. g.) pont)

Fenti törvényhelyből következik, hogy a lőszert a hivatásos vadász magánszemély is megvásárolhatja (a

számla szólhat a vadászársaság, vagy a magánszemély részére), aki a kifizető részére közvetlenül köteles bizonylattal elszámolni. Ez esetben a magánszemélynek (akár előre kapta, akár megelőlegezte a lőszerek árát) bevétel és ezáltal adóköteles jövedelem nem keletkezik, a lőszer, illetve annak értéke a társaságnál költségként merül fel.

2. Abban az esetben, ha a fegyvertörvényben maximált mennyiségnél több lőszer illeti meg a hivatásos vadászt lődíjként és ezért a lőszerek árát készpénzben kapja, a bizonylattal (számlával) elszámolt lőszerek értékét meghaladó pénzüsszeg a személyi jövedelemadó szempontjából a magánszemély egyéb jövedelmének minősül, és az összevont adóalap része lesz. (SZJA tv. 28. §. (1) bek.). A lődíjtérítés tehát a személyi jövedelemadóról szóló törvény alapján nem tekinthető természetbeni juttatásnak.

3. A pénzbeni megváltás költségterítést meghaladó része a társadalombiztosítás ellátásairól szóló 1997. évi LXXX. tv. 4. §. (k) pontja alapján járulékalapot képező jövedelem, amely után a foglalkoztatót a törvény 19. § (1) bekezdésben meghatározott, 33 %-os mértékű társadalombiztosítási járulékfizetési kötelezettség, míg a foglalkoztatottat a törvény 19. § (2) és (3) bekezdése alapján 8 % nyugdíjjárulék, ha magánnyugdíj-pénztári tag, akkor 2 % nyugdíjjárulék és 6 % tagdíj, valamint 3 % egészségbiztosítási járulékfizetési kötelezettség terheli.

Ha az elvárható takarékoság okán a magyarról magyarra történő tolmácsolás

lás díját meg kívánjuk takarítani, a mi olvasatunkban tehát nem tanácsos a pénzbeni megváltás, hanem csak a vadászatra jogosult nevére kiállított számla alapján megvásárolt lőszer számolható el adó és köztehermentesen, költségként. Konkrétabban: legalábbis mi így értelmezzük. Annak ellenére, hogy minden „kisebbség”, vagy „másság” joga, hogy anyanyelvén érthetően szólítsák meg, vagyis tudja mit kell tennie annak érdekében, hogy ne tudjanak belekötni. Ezen kívül képes legyen önmagát – olvasattól függetlenül is – meggyőzőnie eljárásának helyességéről, de adott esetben álláspontjának megvédéséhez is legyen elegendő „tölténye”. Ám, ha megyénk – mondjuk – a vízviszonyokhoz hasonlóan változó módon értelmezik, akkor még a magasán kvalifikált vadászati szakember számára is dodonainak tűnő és eltérően értelmezhető válaszokkal is csak jó esetben úszhatjuk meg a dolgot. Nyugodtan azonban csak akkor aludhatnánk, ha az országban mindenütt egységes és főként közzérthető magyarázatokat kaphatnánk, Battonyától Nemesmedvesig.

És higgyék el, nem a büntetéstől félünk, hanem egyszerűen szeretnénk igazán jól csinálni. Ez a mi dolgunk, és – úgy tűnik – ez nem is kevés. Még van idő a teljes rendbetételhez, s kár volna ezt is végül a túlterhelt bíróságokra bízni. A rendelet alkotója pedig gondolja végig a dolgot a „káros mellékhatásokkal” együtt.

H. Zs.

BALKÁNI GERLE

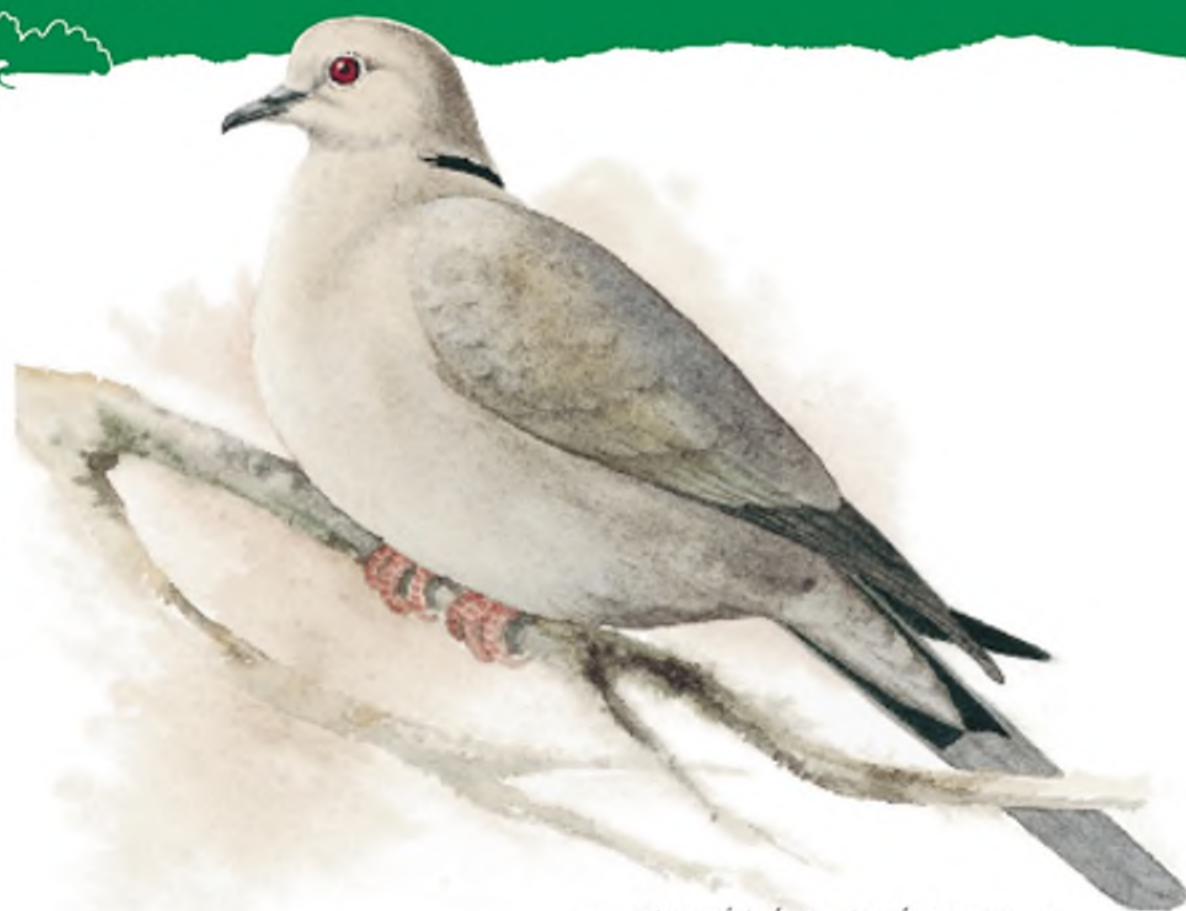
(STREPTOPHELIA DECAOCTO)

Szinte szemünk előtt – egy emberöltő alatt – hatalmas vándorútról és élőhelyét folyamatosan kiterjesztő képességéről tett tanúbizonyságot a balkáni gerle, amely a galambfélék (columbidae) családjába tartozik. Őshazája Kis-Ázsia és Közép-Kelet, ahonnan elindulván keletre, eljutott Hátsó-Indiáig is, de a legerőteljesebben Európa irányába, az öreg földrészünk belseje felé. Észak, Észak-Nyugati irányba terjeszkedett az elmúlt 20. század közepén – átkelve az Anatóliai-félszigetről, Boszporuszra – egyre tovább a Balkánra. Már az 1920-as években megjelent Görögországban, Bulgáriában és Romániában, a Havasalföldön és Dobrudzsában, s a velünk szomszédos Bánságban. Innen érkezett a Dél-Alföldre, ahol a vadászok és a lakosság már a 20-as években jelezte az „új” gerlek egyre népesebb jelenlétét. A szakirodalom már 1932-ben Berettyóújfalú környékén is jelzi, s hamarosan a magyar népi „balkáni gerle” elnevezést is megkapta, hiszen valóban a Balkán felől jött hozzánk. A második világháborút követően, alig 4-5 év alatt, hazánk minden területén elterjedt, bizonyítva kiváló alkalmazkodó életképességét. Ekkor már hazánk szinte minden területén költött, kivéve a zárt erdőségeket. Az igazi balkáni-gerle „bravúr” 1955-1965 között, alig tíz év alatt következett be: Magyarországon keresztül a Brit-szigetekre, a Skandináv-félszigetre, sőt a távolabbi, viszonylag hidegebb éghajlatú Izland szigetére is eljutott. Németországot és a Német-alföldet, az ottani madarászok szerint, alig 3-4 év alatt hódította meg, s népiesen türkontaube-nek, azaz török galambnak nevezték el találóan, származása szerint. Egyre erősebb népessége miatt legtöbb európai országban vadászható fajjá nyilvánították.

A balkáni gerle – gyors terjeszkedése mellett – az európai települések és városok állandó lakója lett. Jelenléte városainkban télen-nyáron állandó, amiről még a gyerekek is beszámolhatnak, hiszen naponta látják, hallják ku-khu-kur bűgő hangját, s orrhangú kacagását. A balkáni gerle nem mestere a fészkepítésnek: ezt településeken növényi részekből, tollból, műanyag és drótdarabkákból tákolja össze. Városainkban ezért látunk a járdákon, utcákon a fészekből ki-esett, összetört balkáni gerle-to-

jást. Gyakran „persona non grata”, nem kívánatos madár a városok háziasszonyainak szemében, hiszen még az erkélyeink virágládáiban is fészkel, bepiskolva a pihenőbútorokat is. A városok populációiban csapatosan húznak ki a környező nagyterjedésű napraforgó táblákra. Télen takarmánykeverő üzemek, magtárak, lakott területek környékén élnek, a városokban, parkok fái, galériaerdőkben, erdősávokon, főleg erdőszeleken telepszik meg, azok fái éjszakázik. A síkságtól a hegyvidékig mindenütt megtalálható. A balkáni gerle formája közismert. Az idősek fejteteje kékes-szürke, nyakuk és begyük hamvasszürke, ugyanilyen színű a farcsík is. A farkok két középső tolla szürkésbarna, a többi kormánytoll vége fehér-szürke. A hasa barnás, palaszürke. A farka aránylag hosszú, vége jól túlhaladja az összezsúkolott szárnyak végeit. A nyakon fehér csíkkal jól körülhatárolt fekete félörv látható. A láb vörös, hússzínű, a szem szivárványhártyája borvörös. A csőr és a karmok feketék.

Kora tavasztól késő őszig fészkel a balkáni gerle. Ezalatt akár négy-öt fészekaljat is felnevelhet a

ILLUSZTRÁCIÓ: MESZLÉNYI ATTILA

gerlepár. Fehér, 20x24 milliméter nagyságú, rendszerint 2 tojást (ritkán egy, vagy három darabot) rak le, 1-2 naponta. A kotlási idő 14 nap. Mindkét szülő kotlik és etet. A fiókák jóétvágyúak, gyorsan nőnek, s 15-18 nap múlva elhagyják a fészket. Haszná a gyomnövény magvak rendszeres fogyasztásában mutatkozik, de csigákat, rovarokat is eszik. A mezőgazdaságban, ha állománya elszaporodik, károkat is okozhat. Főként a gabonafélék, s elsősorban az érett napraforgó magját fogyasztja. Itt és a gabona magtárak környékén állományuk módfelett elszaporodhat. Gyérítése indokolt a magtárak és

az érő napraforgótáblák környékén, hiszen ez a gerle-populációra nézve is szükséges.

Minden vadász számára kiváló lögyakorlat egy napraforgós-gerleparti. Vadászidénye augusztus 1-től február 15-ig tart. Nálunk állománya évenként változhat, 250-400 ezer párra tehető, Bulgáriában, Romániában a gerleállomány a miénknél kétszerese, olykor háromszorosa, de pontos adatok nincsenek a területek vonatkozásában, hiszen azok nem kerülnek be a vadásztársaságok hivatalos statisztikájába. Az ottani területekről az ott vadászó külföldiek, főleg olasz vadászok számolnak be.

A balkáni gerle városiasodása egyre erőteljesebb, a parkokban, az utcákon elejtett hulladékokat fogyasztják a természetes növényi magvak, rovarok és bogók mellett, de a madárbarát városiak előszeretettel etetik utcákon, tereken, erkélyeken. Néha hihetetlen helyekre, épületoromzatokra, szobrokra, villanyrendőrré építik fészkeiket. Ellenségei: a nyest, a macska, a szajka, a csóka, a mókus és a ragadozó madárfajok, amelyek még a városokba is bementek a balkáni gerle-zsákmány után.

Beszálláskor, az alvófák alatt az ivóhelyek közelében áttelelő területeken is vadásszák, s főleg gabona- és napraforgótáblák szélein. Vadászata sportos, húsa jól elkészítve ízletes csemege. Az utóbbi években a tapasztalatok szerint számuk inkább csökkent, vagy legalábbis stagnál, amelynek okai kétképpen nem tisztázottak. Az azonban szinte bizonyos, hogy túlszaporodástól – a városoktól eltekintve – tartani nem kell. Gondot helyenként inkább állat-egészségügyi szempontból okozhat: állattartó telepek, takarmánykeverő üzemek környékén, ahol időszakos gyérítése indokolt.

Kászoni Zoltán

Bélyegsarok

Védett ragadozó madarak címmel Szűcs Erzsébet hét értékből álló sorozatot tervezett. Az elegánsan kivitelezett bélyegsor 1983-ban került forgalomba.

Egyes példányain a parlagi sas, a békászó sas, a kékvércse, a réti sas, a kerecsensólyom, a gatyás ölyv és az egerészölyv hiteles képe látható.

32

BŐGÉSI ELŐKÉSZÜLETEK

A HIVATÁSOS VADÁSZ TEENDŐI

Az, hogy a szarvasbögés az európai nagyvad vadászatok túlnyomó részének legkedvesebb és talán legnagyobb élményt nyújtó eseménye – vitathatatlan. Aki megélte, bizonyára mélyen bevészte vadászszívébe, aki még nem, annak kíváncsi, hogy része legyen benne! Már e szó kiejtése, hogy szarvasbögés, valami kellemes érzést vált ki belőlünk.

Most, egy hónappal korábban gondoljuk át közösen, hogy mindent megtettünk-e az eredményes szarvasbika-vadászat érdekében?

Igazából az előkészületeket nem lehet elég korán kezdeni. Mindannyian tudjuk, hogy a sikeres vadászathoz: vad, víz, táplálék, és nyugalom szükségesek. A legfontosabb a vadállomány minőségének szinten tartása, netán – ahol ez szükséges – javítása. Ezt már az ősz végi – téli selejtezéskor elkezdjük. Nemcsak a bika, de a nőivarú egyedekből is igyekszünk a gyengébb kondíciójú példányokat kiválogatni. A túl öreg tehének kigyomlálása is ennek az időszaknak a feladata. Őszi mélyszántással készítjük elő a vadföldeket is a további művelésre. Ekkor döntjük el a tervezett növénykultúrát és vetésének idejét (őszi vagy tavaszi). Már kiderül, hogy melyik öreg magaslest ítélik bontásra és hova szeretnénk újat építeni. A nem saját kezelésben lévő mezőgazdasági területek vetésforgóit sem árt, ha ismerjük, mert ezek is nagyban befolyásolják a következő őszi vadászunkat. Egész télen át, különösen magas hótakaró esetén fontos a jó minőségű szemes és szalastakarmány kijuttatása, lehetőség szerint lédús etetés mellett. Az etetőhelyeken és környékükön természetesen nem vadászunk, hogy a viszonylagos nyugalmat biztosítani tudjuk szarvasainknak. Hosszantartó havas tél esetén a kóbor kutyák zaklatása is intenzívebb, erre is figyeljünk! Az agancshullatási időben igyekezzünk az avatatlan, hívatlan agancskeresőket – amennyire lehet – távol tartani. A kárt első sorban a csülkös vad felesle-

ges zaklatásával, zavarásával okozzák.

A kezünkbe került hullott agancsok azután sokat elárulnak a gondjainkra bízott álló-

Lehetőleg nagyobb számú személyzettel, hogy minél előbb végezzünk egy-egy terület-résszel. Az állandó magaslesek építésének, a meglévők javítá-

mányról. Nagy öröme egy-egy „ismerős”, elmúlt idényben fiatalnak, ígéretesnek ítélt példány hullajtott fejdíszének elemzése, amely később igazolja döntésünket. Jó lehetőség nyílik ilyenkor a kollégákkal egy kis szakmai vitára.

Tél utolján lehetőség szerint döntsünk fűzet, nyárat, gertyánt vagy egyéb rendelkezésre álló fafajt a rügyben és kéregben megtalálható fontos ásványi anyagok és nyomelemek felvehetősége miatt. Így csökkenthetjük a hántáskárt és változatosabbá tehetjük szarvasaink étrendjét. Kora tavasszal a vadföldjeinken zöldellő őszi gabonák és repcefélék, majd a frissen kikelt és sarjadó zab és napraforgó az állomány helyben tartását szolgálják. Ilyenkorra szarvasunk már megnyugodott. Időben, még világosan kivált a legelőre. A bikák korösszetétele részint megfigyelhető.

Nyár közepén azután, ahogy közeledik a június vége, július eleje, az agancs hosszmeretei láthatóak és a „tisztítás” után már a megfelelő fajsúlyban reménykedünk. Ezzel egy időben komoly és lázas munka folyik a vadászterületen. Júliusban érdemes a nyiladékok felnyesését és az árkok tisztítását elkezdni.

sának, karbantartásának, szükség szerinti létracseréjének is ez az időszaka. Ahol megfelelő nagyságú mezőgazdasági terület is része a „revír”-nek, ott a hívatásos vadász munkája fűszerezve van vadkár elleni éjjeli őrzéssel és az aktuális vadkárbecslésekkel. Így a nyár bőven kínál tennivalókat.

Július utolsó hetében kezdjük a bögési legelők vetését. Ezek különböző keverékek (búza, rozs, tarlórépa, káposztarepce, napraforgó, stb.). Ahány ház annyi szokás, erre nem lehet országos receptet adni. Nálunk, Sellyén az április-májusban vetett szemes cirok és különböző „bögő” keverékek váltak be a legjobban. Augusztus hónapban a nyiladékok kaszálásakor és a lódarázs-fésszek eltávolításán kívül a cserkelő út takarítás és a vadmegfigyelés az, amit a területen végzünk. Megfigyeljük egy-egy tarvadcsapat mozgását aszerint, hogy hol váltanak ki és be a legelőről, mert ezek mellé fog várhatóan beállni a hárem-pasa.

Augusztusban lehet a vadászház udvarán a hordozható magasleseket összeácsolni, amelyekre mindig nagy szükség van. A vadászfogatot is rendbe kell tenni, a lovas hintót

le kell takarítani, szükség szerint festeni, a lószerszámot beolajozni. A vadászházat kívülről ki kell takarítani, s a ház környékét széppé varázsolni. A terepjárót üzembiztossá és esztétikailag is kifogástalanná kell tenni. Le kell ülni a szakszemélyzettel és az egész szarvasbögési időszak stratégiáját alaposan megtervezni. Fiatal kollégák részére kisebb trófeabe-mutatót szervezünk és minden ismeret átadunk, elsősorban a megfigyelt szarvasbikák lehető legpontosabb elbírálásának érdekében. Ilyenkor kerül sor a hívatásos vadász felszerelésének részletes felsorolására, amelynek legfontosabb része a megfelelő minőségű kereső távcső. Nagy segítség a spektív, amellyel akár a bika „arcát” is meglehet nézni. Ugyanis ez árul el a legtöbbet a koráról! Főlhívjuk a figyelmet a kísérvadász mindig kéznél lévő golyós fegyverének fontosságára, az esetleges sebzés esetén az elugrás helyének, illetve a menekülés irányának megjelölésére, amely a vérebvezető munkáját könnyíti majd meg. Amikor a legfiatalabb kolléga is tudja, hogy azért kell neki (és nem a néha nála kétszer súlyosabb vadászvendégnek először felmenni a lesre), hogy az esetleges magasles hibáit, a darázs-fésszket, vagy a már kintlévő bikát észrevegye és azt azonnal lereagálja, akkor is még mindig van mit ismételgetni.

Néha két másodperc alatt kell dönteni a nyiladékon átbállagó agancsár sorsáról. Nem csekély a felelősség, ezért kell alaposan felkészülni! Mégis minél hosszabb időt tölt el valaki ebben a szakmában, annál inkább rájöhet, hogy mennyi mindent meg kell még tanulnia és főleg tapasztalnia! Feltétlenül szót kell ejteni a terítéken fekvő szarvasbikát búcsúztató és az elejtőt ünneplő kúrta fontosságáról is, a vadászati kultúra hagyományairól, etikus vadászviselkedésről...

Ha megfelelő volt a felkészülés a szarvasbögésre, akkor a „Hallali” sem marad el.

Jung Jenő
fővadász

A Vadgazdasági Terméktanács észrevétele a „vad-húsmosás” c. cikkhez

A Terméktanács vadhúsfeldolgozó szekciója 2000. július 11-én az Öreglaci Vadfeldolgozó Kft.-nél tartotta ülését, melyen napirendi pontként szerepelt a fent nevezett cikk megbeszélése.

Az ülésen résztvevők az EU Állategészségügyi hatósága által elfogadott hazai vadfeldolgozó-üzem képviselői és a Terméktanács titkára vettek részt.

A jelenlévők sajnálattal vették tudomásul, hogy még mindig van az országban ilyen nagyságrendben illegális eredetű vadhúst orgazdaként – legális csatornába terelni igyekvő szervezet(ek). Elismeréssel nyugtázták azonban, hogy felgöngyölítésre kerültek a szálak és kézre kerültek a közreműködők. A TT. Tagjai évek óta hangsúlyozták, hogy a hazai vadhús forgalmazásra is ugyanolyan követelményrendszerrel kellene előírni, mint az export üzemekre vonatkozik, ugyanis nem tartjuk a hazai fogyasztót sem igénytelenebbnek, mint a külföldit. Ma még – sajnos – eltérnek a hazai és a külföldi igényeket kielégítő feldolgozóüzemekkel szemben támasztott állategészségügyi és higiéniai előírások. Az előírások betartása és betartatása az export üzemek számára jelentős költségtöbblettel jár, mely az állategészségügyi vizsgálatok költségeiben, az ISO minőségbiztosítási szabvány és a HACCP higiéniai rendszer kiépítésében, annak fenntartásában, az EU állategészségügyi előírásainak folyamatos szinten-tartásával kapcsolatban realizálódik. Az ügyeskedők ezeknek a költségeknek a jelentős részét megspórolják, ezért a piacon igazságtalan árelőnyben vannak az előírások betartóival szemben.

Tény, hogy a kapitalizálódás folyamatában vannak vadhajítások és ezek a mi ágazatunkat

sem kerülnek el. Segíteni kell a gyakorlatban is reálisan megvalósítható egyszerű ellenőrzési lehetőségeket, szolgálva a visszaélések kizárását.

A Terméktanács kidolgozta és valamennyi vadászatra jogosult részére megküldte „A lőtt vad kezelése és minősítésének előírásai”-t. A szabályozás nem új, de rendszerezi az elvárásokat a lőtt vad kezelésével kapcsolatban. A kiadásának szükségessége abból eredt, hogy az utóbbi években egyre növekvő méreteket okozott a lőtt vad kobzás azon része, ami a nem szakszerű zsigerelésből, és a nem megfelelő vadkezelésből adódott. (éves szinten 400-500 tonna veszteség)

Az EU export számmal rendelkező vadfeldolgozó üzemek biztosítják a lőtt vad „mozgásának” egyedi szám alapján történő azonosíthatóságát és alkalmazzák a teljes termékpályára. A „nagyvadak és szárnyas apróvadak minőségi feldolgozásának előírásai” c. Terméktanács által kidolgozott szabályzat egységesen tartalmazza a forgalmazásra kerülő vad származásának azonosíthatóságát, csomagolási, stb., követelményeit. Az ilyen követelmények alapján gyártott termékek legális volta már küllemük alapján is megállapítható.

A feldolgozó üzemekbe bekerülő vad azonosító számmal van ellátva, ennek hiányában nem kerülhet átvételre, tehát esélye sincs az illegális származású vadnak a rendszerbe bekerülni.

A vad-húsmosással kapcsolatosan féltő, hogy már oly sokszor az elkövetett vétség elbagatellizálódik, eltusolódik és egyszer csak meg nem történtté válik. Reméljük, hogy ez most nem így lesz.

Vörös Géza

Terméktanács vadhús szekció elnöke

HUSZONÖT ÉV UTÁN

(Folytatás a 7. oldalról)

kát külföldiek lövik. Ezzel nem növekedett a hazai vadászok lehetősége. Azt hiszem, mindenféle koncepciónak, stratégiának a leglényegesebb eleme: a pénz, ami hiányzik. Ráadásul mindenki – az állam, a kereskedelem, a szolgáltatók – arra törekszenek, hogy pénzt vonjanak ki a vadászból és – tisztelet a kivételnek – nem fordítanak vissza semmit a vadászat-vadgazdálkodás fejlesztésére. A MAVOSZ idejében a vadászat és a vadhúsexport értékesítéséből legalább dolláronként 1 forint visszajutott a vadgazdálkodókhoz, ebből finanszírozhattuk a fácánprogramot és még sok egyéb más ...

VADÁSZLAP: Úgy tűnik, mintha visszasírná a régi időket ...

PECHTOL JÁNOS: – Nem erről van szó ... de ezzel a jubileumi interjúval rákényszerített a mérlegkészítésre, az összehasonlításokra és azt is tudom, nem törekszik kellemes kérdéseket föltenni.

VADÁSZLAP: Akkor beszéljünk a kudarcairól.

PECHTOL JÁNOS: – Vannak, különösen amióta főtitkár vagyok. A törvények előkészítése, végrehajtása, a vadgazdálkodás és vadászat fejlesztésére, illetőleg a Védegyelet rentábilis működtetésére irányuló munkálkodásom során jócskán értek személyes kudarckok, amivel nem dicsekednék. Ahogy Csekő Sándornak, nekem is szép számmal lettek elcsúszások, és irigyeim, de úgy érzem, egyelőre többen vannak a barátaim. A sok kudarc közül azonban egyet mégis megemlítenék: megszámlálhatatlan órát és kilométert szántam arra, hogy a törvény végrehajtása során ne csökkenjen a vadásztársaságok által bérelt területek nagysága. Ingajaratban voltam a főhatóság, az ÁPV Rt, a Kincstár és az erdőgazdaságok között. Nem sikerült. Ma is mélyen együttérzek azokkal a társaságokkal, akik elvesztették vadászterületüket.

VADÁSZLAP: Úgyes, kitérő válasz ... mondhatnók diplomatikus. Sokak szerint Ön a diplomáciai érzékének köszönheti az elismertségét.

PECHTOL JÁNOS: – Volt kitől tanulnom, három elnököt és három főtitkárt szolgáltam eddig ... ami pedig az elismeréseket illeti, ha az előléptetéseimet, mindkét szervezetben a főtitkárrá választásomat nem számítom, eddig mindössze egyetlen vadászati kitüntetést vehettem át, 1981-ben a centenáriumi Nimród emlékéremet ... azt is a Fejér megyei szövetség javaslatára, mint vadásztársasági elnök kaptam.

VADÁSZLAP: Maradjunk a vadászatnál. Kevesen mondhatják el magukról, hogy a ciklus végén 25 éve vadásztársasági elnökök.

PECHTOL JÁNOS: – Ahogy mondani szokták, beleszülettem a vadászatba. Apám, nagyapám, dédapám is vadász volt. Én közvetlenül apám örökébe léptem, amikor itt Csákváron 1974-ben vadászmaster, majd 1980-ban elnök lettem, 32 éve vadászom, és trófeás vadjaim 90 százalékát itt, a Vértes alján, a csákvári vadászterületünkön lőttem, 12 szarvasbikát, 51 őzbakot, és 35 vadkant mondhatok magaménak. Kedvenc vadam természetesen a vaddisznó, ebből a vadfajból eddig 87 darabot ejtettem el. Külföldön meghívások alapján Ausztriában lőttem egy zergét, Erdélyben egy medvét, és Szlovákiában apróvadvaszaton vettem részt. Az igazat megvallva, sosem vágytam a külföldi, afrikai vadászatok után. Az elmondott számokból ítélve úgy gondolom, senki nem mondhatta, hogy túlzásba vittem a vadászatot. Pedig az elmúlt 25 évben volt meghívásom szép számmal! Vadászni oda mentem el, ahova Pechtol Jánost és nem a főosztályvezetőt, a főtitkárt hívták. Jóleső érzéssel mondhatom el, hogy az ország valamennyi megyéjében sok barátom van, akikre mindig szívesen gondolok. Még nem biztos, de lehetséges, hogy a 23 éves fiamból sosem lesz vadász, őt jobban érdekli a horgászat, 20 éves lányomat pedig a zene, - feleségem öröme, aki szinte egyedül nevelte fel őket, mivel sokirányú munkából adódóan engem sokat kellett nélkülözniük -, de talán a Fejér megyei fővadász öcsém fiai folytatják a család vadászagyományait.

Csekő Sándor

A MAGYAR VADÁSZIRODALOM KÉPESKÖNYVE

A kötet szerzői sok évtizedes gyűjtő-kutató munkájuk eredményeit összegezték és teszik most hozzáférhetővé. A több ezer címet tartalmazó, nagyon gazdag anyag, első fejezete a magyar nyelvű vadászirodalom megszületésétől, 1929-től az államosításig terjedő időszak mintegy kilencszáz kiadványát mutatja be, sokról eddig ismeretlen adatot, érdekességet is közölve. A régi magyar vadászkönyvtárnak mintegy kiegészítése azok íróinak adattára, ami most lát napvilágot első alkalommal. Ezután az 1948-tól napjainkig megjelent, jó ezeröttszáz könyv leírása következik, majd a szakfolyóiratokat és a témába tartozó, rövidebb tudományos közleményeknek helyet adó periodikákat tartalmazó fejezet. (Nehezen hozzáférhető szakfolyóirataink itt található részletes feldolgozása szintén áttörő vállalkozás.)

Önálló részbe foglalták a szerzők a kis példányszámú, általában közforgalomba nem került kiadványokat (egyetemi jegyzetek, továbbképzések, szakigazgatási anyagok stb.) csakúgy, mint az egy-egy alkalomra (szinopszisok összefoglalója, kiállítás-

si katalógus) készített, vagy reklámcélú nyomtatványokat. A sokszor szakmai jellegű, de legtöbbször a gyönyörködtetést szolgáló illusztrációkról szóló terjedelmes tanulmány zárja a kötetet, végigkalauzolja az olvasót a hazai állatábrázolás történetén és eligazítva annak sokféleségében, megismertetve az alkotókkal is. A leírtak jobb és szemléletesebb megismerését szolgálja a mintegy kétszázötven egyszínű és a hatvan színes illusztráció.

A könyvet haszonnal forgathatja minden érdeklődő, minden vadász, minden horgász, de meggyőződése a kiadónak, hogy a gyűjtők, vagy a könyvekkel hivatásszerűen foglalkozók számára valódi munkaeszköz jelent.

A mű kiadását idén őszre tervezi a Mezőgazda Kiadó.

Megrendeléseket a következő címre fogad: 1631 Budapest, Pf. 16. Telefon: 407-1020, fax: 407-1020/32 mellék

AZ ŐZÁLLOMÁNY ÁLLAPOT

Magyarországon a második világháborút követő években gyorsan növekedett az őzlétszám. 1977-ben a becsült állomány megközelítette a 200 000-et és az évben 62 400 került terítékre. A trófea minősége is egyre javult, a világrekord agancsot viselő bak elejtése után pedig jogos volt a megállapítás, hogy hazánk területén él az európai őz legfontosabb értékmérő tulajdonságát, az agancs minőségét tekintve legjobb állománya.

Bízunk abban, hogy a kedvező tendencia tovább folytatódik és az őz addig mutatott kiváló alkalmazkodó képessége következtében a jövő nagyvadja és minden magyar vadász részére elérhető trófeás vad lesz.

A 80-as évek felében a már korábban kiváló eredményeket elérő alföldi területről riasztó hírek érkeztek. Az állomány „elfiatalodásáról” létszám- és agancssúly csökkenéséről lehetett hallani.

Ebben az időben rövid idő alatt omlott össze a Bólyi Mezőgazdasági Kombinát 32 000 hektáros üzemi vadászterületének 4000-re becsült kiváló minőségű állománya. Az 1975-ben 4000 darabra becsült őzállomány 1984-re 1000 alá csökkent. Csökkent az agancssúly és testsúly is. Néhány év múlva 1300-1500-ra emelkedett az állomány létszáma és jelenleg ezen a szinten stabilizálódott. Az állományunk terítékadataival 1967 óta rendelkezünk, 1975-től pedig a populáció létszámára, korösszetételére, táplálkozási, szaporodásbiológiai, egészségi viszonyaira vonatkozó számos adatot vettünk fel. Az évek során kialakult egy olyan állományállapot vizsgálati rendszer, amelynek vizsgálati elemei, alapadatai üzemi körülmények között is felvehetők és értékelhetők. Az elmúlt három évtizedben gyűjtött és feldolgozott adathalmaz tapasztalatait szeretném közreadni abban a reményben, hogy vadásztársaink őzállományunk kezelése során azokat felhasználhatják.

A vizsgálat időtartama alatt az élőhelyen, illetve a konkurens vadfajok létszámában az alábbi változások következtek be:

– A táblaméret 1980–85-ig növekedtek majd kismértékű csökkenés következett be, de mindvégig uralkodó a nagyüzemi termelés.

– A vetésszerkezet lényegesen nem változott.

– A felhasznált növényvédő szerek mennyisége csökkenő tendenciát mutat. Előtérbe kerültek a gyorsan bomló, felszívódó gombaölő és rovarirtó szerek. A gyomirtási technológia fegyelme az 1990-es években lazult, gyakoribb a gázos tábla.

– A műtrágya felhasználás a 80-as évek közepéig nőtt, néhány évi stagnálás után napjainkig csökkent.

– A szarvas létszáma fokozatosan emelkedett az utóbbi években, a 600 darabos létszám stabilizálódott.

– A vaddisznóállomány a többszörösére emelkedett, a teríték létszáma 40-50 darabról 300-ra emelkedett.

Jelentősen nőtt, különösen a veszélyesség elleni immunizálás után a róka létszáma. Az apróvad és vízivad kivételével töredéke az őzállomány a 70-es évek közepén élő állománynak. Mindezek alapján érzékelhető az őz számára egyes környezeti tényezők kedvezően, mások kedvezőtlenül változtak, de megítélésem szerint az élőhely számottevő megváltozása nem következett be.

AZ ŐZPOPULÁCIÓ SZERKEZETÉNEK ÉS TELJESÍTMÉNYÉNEK VIZSGÁLATA A BÓLYI TERÜLETEN

1975 előtt a hivatásos vadászok saját területükön élő őzállományuk létszámadatairól évente egy alkalommal számot adtak. Az adatok növekvő létszámról és a suták emelkedő arányáról tanúskodtak annak ellenére, hogy a suta vad lelővése ekkor már majd duplája volt a bak lelővésnek. Az akkori időszak őzgazdálkodási ismereteinek birtokában több jelenséget nem lehetett megmagyarázni. Követel-

mény volt azonban saját állományunk ismerete, elsősorban azért, mert megbízható lelővési tervet kellett készíteni. 1978-tól az adatfelvételt kibővítettük az agancsra, a testméretekre, a testtömegre, a parazita fertőzöttség mértékére, a vemhességre és az állomány korának meghatározására is.

Az őz találkozási egy számára kitűnő élőhelyet kínál, a faj által nem benépesített területtel (60-as évek eleje)

arra törekszik, hogy ezt a területet minél gyorsabban benépesítse. A populáció önszabályzó rendszere olyan irányban hat, hogy megváltoznak például a fajra addig jellemző szaporodásbiológiai mutatók: növekszik a magzatszám és eltolódik az ivararány a suták javára (1967–73). A létszám-növekedés felgyorsul, az állomány rövidesen eléri a számára optimális területegységenkénti egyedszámot (1971–73). A magas sutalétszám és az alacsony vadászattal történő hasznosítás miatt tovább emelkedik a létszám (1975). Ekkor a populáció önszabályzó rendszerének létszámcsonkító mechanizmusa lép életbe, hirtelen megnövekszik az elhullás, különösen a gida- és az öt éven felüli korosztályban (1976–1985). A született illetve felnevelt gidák ivararánya eltolódik a bakok túlsúlya felé (1980–89).

A bekövetkezett létszámcsonkítás után az állomány ismét növekedésnek indul (1985–92). Amennyiben vadászattal nem megfelelőképpen hajtjuk végre, a szabályozási folyamat kezdődik előlről.

A bólyi területen a populáció önszabályzó képességének létszám-

csökkentő hatása már akkor érvényesült, amikor a táplálkozási viszonyok kedvezőek voltak, a populáció közel sem merítette ki a rendelkezésre álló táplálékforrást. Feltételezhető, hogy őz esetén a létszámcsonkítás oka nem a táplálkozási lehetőségek beszűkülése, hanem a territorális viselkedéssel járó fokozott stressz fellépésével magyarázható. Ez a hatás véleményem szerint annál kifejezettebb, minél nagyobb a területen a mezőgazdasági terület aránya. Itt az őzeknek a felségterületért folytatott harcot folyamatosan kell megvívni, mivel az élőhely a mezőgazdasági területek növekedése és betakarítása miatt folyamatosan változik, az elfoglalt területek évente 3-5 alkalommal szűnnek meg.

A bólyi területen a populáció létszámának változása az állomány lényeges mutatóinak változásaival jár együtt. Az 1967–99. közötti időszak 3 jól elkülöníthető szakaszra oszlik.

- I. A populáció dinamikus növekedése (1967–1975.)
- II. A létszámcsonkítás szakasza (1976–1984.)
- III. Az egyensúlyi szakasz (1988–1999.)

A SZAKASZOK FŐBB JELLEMZŐI:

- I. A dinamikus létszámnövekedés
 - magas testtömeg az év minden szakában
 - télire felhalmozott tartaléktápanyag a hasüregben (vese körüli faggyú)
 - magas trófeatömeg
 - magas életkor
 - magas magzatszám
 - a suták létszámához viszonyítva 100 %-os vagy azt meghaladó áttelelt szaporulat
 - a felnevelt gidák ivararányának eltolódása a sutagidák javára
 - kiváló egészségi állapot parazitás fertőzöttség tünete ritkán tapasztalható

- II. A magas elhullás miatti létszámcsonkítás
 - testsúly csökkenése. Az egyes egyedek tömege nagy szórást mutat
 - a téli tartalék tápanyagmennyiség csökken és nagy szórást mutat
 - csökkent trófeatömeg
 - az átlagéletkor csökken 5 év fölött az állomány 5-10 %-a marad életben

- a magzatszám csökken
- a suták létszámához viszonyítva az áttelelt szaporulat 50 % alá esik
- a felnevelt szaporulat ivararánya a bakgidák javára tolódik el
- a parazitás fertőzöttség jól látható külső tünetekben is megnyilvánul, az egyedek magas százalékánál magas szarvaslég és kullancsszámot, valamint tüdőférgességet állapítottunk meg.

- III. – a létszám stabilizálódik
 - a testsúly és trófeasúly emelkedik de nem éri el az első szakasz szintjét
 - az átlagéletkor emelkedik de a hat éven felüli egyedek aránya a 10-15 %-ot nem haladja meg
 - a téli tartalék tápanyag felhalmozás növekszik
 - a felnevelt szaporulat ivararánya egy-egy közelében van
 - az állomány egészségügyi állapota javul a külső tünetekben is megnyilvánuló parazitás fertőzöttség 20 % alatt van.

VIZSGÁLATÁNAK MÓDSZERE

A VIZSGÁLATI MÓDSZER ÉS ALKALMAZÁSAINAK LEHETŐSÉGE

Egy terület őzállományának teljesítményét, amelynek leglényegesebb mutatói az agancs átlagtömege és a területegységeként évente elejthető őzek száma, alapvetően három tényező határozza meg:

- az állomány genetikai képessége
- az élőhely minősége
- a populáció létszám, kor és ivarány viszonyai (állományszerkezet)

Az állomány genetikai képességét a vadászat adta lehetőségekkel megváltoztatni nincs módunk. A „selejteztől” a génstruktúra megváltozását az állományunk teljesítőképességének javulását nem várhatjuk.

Az esetek többségében a vadászok lehetősége az élőhely olyan mértékű javítására, amely az állomány produktivitását javíthatná, szűk határok között mozog.

Szinte egyedüli lehetőségként kínálkozik az állomány számának és szerkezetének alakítása. A gyakorlatban a legkedvezőbb eredményt adó létszám és szerkezet meghatározása néhány fontos információ gyűjtését és értékelését feltételezi. Az alábbi adatokat üzemi vagy vadásztársasági viszonyok között is fel lehet venni és értékelni.

A létszám megállapítására vonatkozóan a szakirodalom több módszert és eljárást ismert. Célszerűnek látszik az adatfelvételt végző területnek a saját személyi, terep- és eszközadottságainak megfelelő eljárás kidolgozása és alkalmazása. A létszám felvétel alkalmával célszerű a területet özgazdálkodási területekre osztani és évről évre a körzetek adatait összehasonlítani. A létszámfelvétel alkalmával nemként és korcsoportonként is célszerű regisztrálni az állományt a következő bontásban.

suta	fiatal bak
suta gida	középkorú bak
	öreg bak
	bak gida

A területegységre eső létszám önmagában nem értékelhető. Egy viszonylag magas létszámú állománynak is lehet alacsony a teljesítménye, amennyiben a magas gidaelhullással, alacsony átlagéletkorral, alacsony agancstömeggel kerül regisztrálásra.

A fenti adatok birtokában évente kiszámítható az állomány egyik legfontosabb tulajdonságát mutató érték-

szám, az úgynevezett reprodukciós mutató, vagyis az a szám, mely megmutatja, hogy egy suta hány gidát nevelt fel 10-12 hónapos koráig.

Reprodukciós mutató:

$$\frac{\text{tavaszi elejtett gidák}}{\text{gidalétszám} + \text{száma}} \cdot \text{előző évi suta létszám}$$

Ha állományunkban ez az értékszám 1,0 körül van a helyzet kedvező, ha az értékszám 0,5 vagy az alatti, a rossz felnevelés okait keresni kell. Például: jó kondícióban áttelelt állomány (sok télvégi vese körüli faggyú) eredménye a magas tejtermelés és a gidák kedvező fejlődési erélye. Amennyiben e mellett magas a megállapított magzatszám (1,5 körüli) és a reprodukciós mutató 0,5 körül van, a hibát nem a populáció állapotában, hanem külső tényezőkben (róka, kóbor kutya, disznó, mérgezés) kell keresni. További fontos mutató az áttelelt, a tavaszi időszakban regisztrált gidák ivaránya. Az ősszel-télen elejtett gidákat számításba véve kell az ivarányt kiszámítani. Kedvező mutató amennyiben az ivarány a sutagidák irányában tolódik el.

Az évente elejtett bakok trófeatömegének összehasonlítására és értékelésére csak akkor van lehetőség, ha az alábbi feltételeket biztosítani tudjuk.

- az elejtések azonos szempontok szerint történnek
- a trófea mérése a lefőzést követően azonos időpontban történik
- a területen elejtett összes bak trófeája számba van véve

Az őz testtömegét nagymértékben befolyásolja, illetve meghatározza az élőhely. A vadgazda szempontjából nem az abszolút számnak van jelentősége, hanem az éves átlagtömeg változásának az évek folyamán. Fontos mutató az egyes egyedek testtömegei közötti szórás. A szórás értékelésénél figyelembe kell venni az elejtés időpontját és az egyed korát. Az azonos hónapban elejtett azonos korú egyedek testtömegeinek szórása 10 %-on belül kell lennie.

Az őzsuta vadászati idény utolsó szakaszában nagy pontossággal megállapítható a magzatszám. Évenkénti összehasonlításra alkalmas mutatók:

- üres suták aránya
- átlagos magzatszám

AZ ÁLLOMÁNY KORA

A 80-as és 90-es években területünkön szembe kellett néznünk azzal a ténnyel, a trófeabíró bizottságok később a jogszabályok által támasztott követelményeknek nem tudunk eleget tenni. Nem találtunk annyi „lőhető” bakot, amennyit az állomány elfogadható hasznosítása megkövetelt volna. Sok vád ért minket ebben az időben, hogy „elfiataltottuk” az állományt. Ma már tudjuk, hogy ez nem így történt. A bolyi terület őzállományával végzett modellszámítások is bizonyítják, hogy a populáció kialakulásának és fejlődésének különböző szakaszaiban más az életkor és eltérő az öreg bakok aránya területenként is. Őzállományunk korösszetételéről a véletlenszerű suta lelővések módszerével győződhetünk meg. A módszer lényege, hogy évente a terítékre kerülő suták 10-20 % közötti hányadát válogatás nélkül véletlenszerűen ejtjük el. A véletlenszerűen elejtett suták átlag életkora nagy pontossággal megközelíti az állomány életkorát. Azokon a területeken, ahol nem megoldható a teljes állomány adatfelvétele a véletlenszerűen elejtett állományrész is elfogadható adatokat biztosít a testtömegre, magzatszámra, vese körüli faggyú mennyiségére és parazitológiai paraméterekre vonatkozóan.

A kor megállapításánál két mutatónak van kiemelkedő jelentősége

- átlag életkor
- 6 éven felüli egyedek százaléka

A bolyi területen idén 15 darab sutát ejtettünk el, véletlenszerűen. A suták átlagkora 3,26 év, 7 éven felüli suták száma mindössze 1 db volt. ebből következtethetünk a bakok korösszetételére is és ennek figyelembe vételével készíthetjük el lelőési tervünket.

A vese körüli faggyú mennyisége az őszi-téli takarmányozási viszonyokra vonatkozó tájékoztatást ad. Zsigelrelés után a veséket faggyúval együtt emeljük ki és mennyiségét mérlegeléssel vagy pontozással állapíthatjuk meg. Mérlegelés esetén az átlag faggyú tömeg kiszámítása nem okoz nehézséget, amennyiben feladatunkat egyszerűsíteni akarjuk. Jó

eredményt ad a pontozási módszer is.

- 0 pont: a vese kerül faggyú nem található
- 1 pont: a vese kis mennyiségű faggyúba van ágyazva
- 2 pont: a vese teljes mértékben faggyúba van ágyazva, a hasüregben is található felhalmozott faggyú.

A parazitológiai állapot a felvételeken szemmel jól látható parazita fajokat kell választani. Vizsgálataink során a szarvaslégy (*Lipoptena cervi*) és a kullancs (*Ixodidae*) szám felvétele jó tájékoztatást adott.

Szarvaslégy

Az állat testén található szarvaslégy mennyiségét pontoztuk.

- 0 pont: nem található szarvaslégy
- 1 pont: 3-4 négyzetdeciméteren található egy szarvaslégy
- 2 pont: egy négyzetdeciméteren található egy szarvaslégy
- 3 pont: egy négyzetdeciméteren több szarvaslégy található

Kullancs

A fertőzöttség mértékét a két comb belső felületén található kullancsok számával mérjük.

A parazitákkal történt fertőzöttség mértékének megállapításánál azt kell figyelembe vennünk, hogy a fertőzöttség populációdinamikai folyamatoknak az eredménye, nem pedig az állomány állapotának az oka.

Őzállományunk teljesítőképességét populációdinamikai állapotának ismeretében optimalizálhatjuk. Állományunk kor és szerkezeti viszonyait néhány, bármely területen elvégezhető vizsgálat segítségével megismerhetjük. Ezek a feldolgozott információk eszközei lehetnek az eredményesebb özgazdálkodásnak. Ehhez szeretnénk vadásztársainak sok sikert kívánni.

dr. Monostori László

(A tanulmány teljes terjedelmében a Baranya megyei Vadász Almanachban jelenik meg. A szerk. megj.)

VENDÉGSÉGBEN...

AZ ORSZÁG KÖZEPÉN...

Magyarország földrajzi középpontja az északi szélesség 47. fok 11' és a keleti hosszúság 19. fok 30' által meghatározott ponton, Pustavacs község közelében található. Pustavacs pedig Albertirsa közelében, mert hogy a magyar ember már csak ilyen: a saját helyzetéhez viszonyít mindenkit és mindent. Albertirsán Csontoséknál vendégeskedünk. Csontos József építési vállalkozó, a helyi vadásztársaság elnöke. A fia, Csaba, társa a vállalkozásban – és természetesen ő is vadász...

– A „vérfertőzés” apósom által került a családba... Szenvedélyes, igaz vadász volt – mondja József.

– ... én pedig, természetesen, apa által fertőzöttem – teszi hozzá Csaba. – Tízéves voltam, amikor apa vadász lett. Tehát abban a korban voltam, amikor minden gyerek tele van romantikus vágyakkal és álmokkal...

Csontos József hazai és afrikai trófeákkal díszített gyönyörű, tetőtéri vadász szobájában beszélgetünk, ahol persze jelen vannak – mert mindent tudni és hallani akarnak –, a gyerekek is. Csabának egy kislánya és egy kislánya van. A kislány: Ramóna. A kisfiú: Romano. Ramóna egy mokus ügyességével siklik az ölembe, mert fontos mondanivalója van:

– Holnap érkeznek a kis fácánok! A telepen már minden készen áll...

Ez a valóban fontos hír egyelőre meg is határozza beszélgetésünk további menetét. Az albertirsa vadásztársaság – mely egyébként máig a jogelőd, a Központi Fizikai Kutá-

tó Intézet Vadásztársasága nevét viseli –, az 1997-es „területrendezést” követően 3100 hektárra zsugorodott. A határok „eltávolodtak” Pustavacstól, ahonnan annakidején kirajzottak a dákok... Így aztán a „fővad” ismét a apróvad lett.

– Nagyon szép dákállományunk volt, de az új határok között csak mutatóban akad néhány – mondja József, aki tizenöt éven át vadászmester volt, és a változások óta, immár három éve, az elnöki felelősséget viseli. – A 3100 hektáros terület közel harmada nem vadászható, így aztán az őzet és a fácánt kellett a figyelem középpontjába helyezni, mert e vadfajokkal viszonylag kis területen is jelentős eredményeket lehet elérni... Idén 4500 csibét kapunk. A nevelőházak fekvő kéményes rendszerűek. Már napok óta fűtünk...

– ... és a telepre csak fertőtlenítés után szabad bemenni – mondja Ramóna, mert azt semmiképpen sem engedheti meg, hogy a felnőttek kisajátítsák maguknak ezt a fontos témát.

– És a költségek...?

– Tavaly két millió forint eredménnyel zártuk a fácánprogramot – mondja József.

Majd rövid csend után hozzáteszi: gondolkodni, számolni, azaz gazdálkodni kell...

A Csontos-család a jómódúnak nevezhető, tekintélyes családok egyike Albertirsán. Ez a 12 ezer lakosú, tehát város nagyságú, főváros közeli nagyközség mindig is vállalkozó szellemű, törekvő, alkalmazkodó és megújulásra képes polgáraitól volt ismert. A mai nagyközség két település – Alberti és Irsa –, egyesülésével 1950-ben jött létre. A két településrész persze

nem csak kiegészíti egymást, de máig rivalizál is egy kicsit egymással.

Józsai sem mulasztja el megjegyezni:

– Irsán születtem, mely szinte teljesen elpusztult a török idők alatt, de aztán az 1700-as években újjászülötett és évszázadokon át az iparosairól volt híres...

Valóban. Irsát már 1368-ban említi egy oklevél. 1597-ben szinte teljesen elpusztult és csak a török kiűzését követően, szlovák telepesek által éled újjá. Nevét a nagybirtokos Irsay-családról kapta. Alberti a Szeleczky-, az Almássy-, majd a Szapáry-család birtoka volt. A Szapáryak emlékét egy romantikus stílusú kápolna őrzi a katolikus temetőben, melyet Ybl Miklós tervezett. Az egykori, klasszicista főúri kastélyból ma már csak kerítésmaradványok állnak. De a XVIII. századi evangélikus paplak – Tessedik Sámuel a kitűnő pedagógus, a modern szemléletű mezőgazdász és botanikus szülőháza –, szerencsére túlélte a történelem viharait...

A múlt felidézése pillanatok alatt elvezet bennünket a magyar vadászat hőskorába, nagy elődeink világába. Csaba szenvedélyes könyvgyűjtő.

– Több mint 400 vadászkönyvem van, köztük számos unikum, ma már alig megszerezhető első kiadás...

A könyv a magunk fajta „romantikusok” számára egy kicsit olyan, mint a szépasszony: ha már nem birtokolhatjuk, legalább szeretnénk megérinteni...

– Nézzünk meg néhányat...!

Csaba költözés előtt áll, nemsokára elkészül az új háza, a legkedvesebb vadász-

A Csontos család

Egy eredményes hajnali vadászat után

A vadászszobát díszítő trófeákat kegytárgyként óvják és tisztelik

könyvek azonban a nagy zsúfoltság, az útrakész csomagok ellenére is mindig kéznél vannak.

– A legszebb talán ez: Erdei magány – József főherceg vadásztörténetei. Könyvészeti remek. És egy első kiadású Széchenyi: Alaszkában vadásztam. A kevésbé ismert Zsindely Ferencről két kötetem is van: Isten szabad ege alatt (Elbeszélések vadról, vadászatról, vadászberekről) és a Dunáról fúj a szél (Elbeszélések vadról, halról, fűről, fáról). Meglehetősen ritka példány báró Huszár László Kwaheri – Viszontlátásra című afrikai vadásznaplója. Vagy itt van gr. Apponyi Henrik Őti- és vadásznaplója Indiából és a Himalájából... De a legkedvesebb talán Nemeskéri-Kiss Sándor Hol nem volt című könyve...

Elmélázunk a régies tipográfiájú, megsárgult lapú, ám mégis oly vonzó és oly sejtelmes hangulatot árasztó könyvek felett. A csodás, távoli tájakat képzeletben ezerszer bejártuk már valamennyien. Szerencsére a valóságban is egyre többen eljutnak álmaik földjére.

Csontos József kétszer is járt már Afrikában. – 1996-ban Tanzániában, 1998-ban Dél-Afrikában vadásztam – mondja és mindjárt előke-
rülnek a fényképek is. Nagykudu, gnu, grant- és thomson-gazella, steinbok, topi, oryx...

– Ez pedig egy kafferbivaly! – ragadja végre magához a szót Romano, aki eddig türelmesen hallgatott, de Afrika-ügyben már végképp nem tűrheti, hogy Ramóna bármit is mondjon. – A kafferbivaly nagy és veszélyes állat... – teszi még hozzá, mert jó ha tisztában van a ember a dolgokkal...

Így igaz. Megcsodáljuk a mintaszerűen kidolgozott, montírozott és ápolat trófeákat, melyek nem csak a felejthetetlen napok emlékét őrzik, de a tulajdonos mélyeséges trófeatiszteltéről is mesélnek.

– Sokan megcsodálják...?

– Igen.

– És...?

– Sokan irigykednek is, sőt olyan is volt, aki hazatérésem után egyszerűen feljelentett...

Magyarországon vagyunk. Az álmok világából rövid a haza vezető út. Csontos Józsefénél nem kell kerülni a forró kását, így aztán új fordulatot vesz a beszélgetésünk.

– Az emberek nem szeretik az újjagdagokat...

– Legyünk pontosak: ma még nagyon sokan vannak olyanok, akik nehezen viselik el, ha valakinek jobban megy, ha valaki sikeresebb. Én egyébként sem „történelmi” mércével mérve, sem pedig a mentalitásomat illetően nem vagyok „újjagdag”. Tizenöt évvel ezelőtt, amikor még a legnagyobb „rendszerelvtör” sem hittek a rendszerelvtörben, szobafestő és mázó mesterként váltottam ki az ipart. „Maszek” lettem, ahogy akkoriban mondták. Nem volt leányálom. De éreztem, hogy váltani kell. Aki belenyugodott a „kis munka – kis fizetés” kényelmes állapotába, az néhány év múlva azt mondta: „könnyű neki, hisz maszek...” És ez ma is jellemző. A másoknak mindig könnyebb...

– Mostanság pedig nagyon nehéz – mondja a háziasszony, Ibolya asszony, aki időközben csatlakozott hozzánk. Néhány évvel ezelőtt ötven embert is foglalkoztattunk, ma jó ha húsznak tudunk munkát adni. A férjem többnyire Pesten dolgozik, felújításokat vállal, de egy-egy megbízatás elnyerése csak részben hozzáértés és szakmai megbízhatóság kérdése...

Dél-afrikai idill

Csaba eredeti szakmáját tekintve vendéglátós. Most apja mellett mindenek.

– Szervezek, tárgyalok, anyagot vásárolok, mikrobusszal szállítom az embereket.

Nincs munkaidő, nincs munkaköri leírás...

– „Újjagdagok” sincsenek...?

– De, vannak – mondja József. – Az embereknek abban igazuk van, hogy az úgynevezett „vállalkozók” egy részét fenntartásokkal kell kezelni. Például azokat, akik máról-holnapra szereztek vagyont. Akikről nem tudni semmit. Akik hivalkodóan szórják a könnyen szerzett pénzt...

– Tehát az az „újjagdag”, aki mögött nincs teljesítmény...?

Igen – mondja József nagyon határozottan. – Se szakmai múlt, se valós teljesítmény...

Ramóna és Romano ezt már nagyon unja. Szerencsére berobban egy kis-nagy lány, Csilla. Kérdően nézek Csabára, hisz eddig csak két gyermekről volt szó, de ő sejtelmes mosollyal az édesapjára mutat.

– Csilla a húgom...

Csaba harminckét éves, Csilla tizenegy. A kislány a bátyja mellé kuporodik. Egymás iránti szeretetük szinte sugárzik.

– Csilla zeneiskolába jár – mondja az édesanyja. – A kürtöt választotta hangszerül, nyilván Csaba hatására...

Igen, erről még szólni kell. Csontos Csaba a vadász-kürt szerelmese és immár avatott mestere is. Száz kilométereket hajlandó utazni egy-egy szép vadászeseményre. Ahol jelen van, ott a teríték felett messze zengően száll a kürt szava.

Esteledik. Végre megérkezik Mónika is, Csaba felesége. Ő is üzletasszony, körömapólo üzlete van. Egy közös, családi fotó kedvéért összezsúfolódik a família egy kanapén. Ibolya, Csilla, Romano, József, Ramóna, Mónika, Csaba...

A kép komponálása közben, a merevség oldása érdekében arról faggatom Mónikát, hogy mi a hosszú és boldog házasság titka egy vadász családjában?

– Hát a sok távollét! – vágja rá, és ettől minden arc felderül. Talán csak Csaba a kivétel...

Békés Sándor

Mire szabad vadászni?

Augusztusban: őzbak – vaddisznó koca – balkáni gerle – örvös galamb – seregély – vetési varjú fészektelepen is.

Augusztus 15-étől augusztus 31-éig kizárólag húzáson vadászható: a tókés, bőjt, csörgő, barátréce, kerceréce, szárcsa – a vadrécék-ből naponta és személyenként legfeljebb 8-8 darab ejthető el.

Szeptemberben: gímszarvasbika, tehén, üdő, borjú – őzbak – muflonkos, jerke, bárány – vaddisznó koca – japán szika szarvasbika, tehén, üdő, borjú – Dybowski szarvasbika, tehén, üdő, borjú – házi görény – nyest – tókés, bőjt, csörgő, barátréce, kerceréce, szárcsa – balkáni gerle – örvös galamb – seregély.

Egész évben vadászható: vaddisznó kan, süldő, malac – üregi nyúl – róka – pézsmapocok – nyestkutya – aranyakál – mosómedve – dolmányos és vetési varjú – szarka – szajkó.

AUGUSZTUS						
Nyárutó, avagy kisasszony hava						
A hó napja	A hét napja	A Nap kelte nyugta		A Hold kelte nyugta		Fázisa h m
1.	Kedd	4 22	19 18	5 44	20 27	D 2 02
2.	Szerda	4 23	19 17	7 03	20 58	
3.	Csütörtök	4 25	19 15	8 19	21 25	
4.	Péntek	4 26	19 14	9 32	21 50	
5.	Szombat	4 27	19 12	10 43	22 15	O 6 13
6.	Vasárnap	4 28	19 11	11 51	22 40	
7.	Hétfő	4 30	19 09	12 57	23 07	
8.	Kedd	4 31	19 07	14 01	23 38	
9.	Szerda	4 32	19 06	15 02	--	C 19 51
10.	Csütörtök	4 34	19 04	15 59	0 13	
11.	Péntek	4 35	19 03	16 51	0 54	
12.	Szombat	4 36	19 01	17 37	1 41	
13.	Vasárnap	4 38	18 59	18 18	2 34	● 11 19
14.	Hétfő	4 39	18 58	18 52	3 31	
15.	Kedd	4 40	18 56	19 23	4 33	
16.	Szerda	4 42	18 54	19 49	5 36	
17.	Csütörtök	4 43	18 52	20 14	6 41	● 11 19
18.	Péntek	4 44	18 51	20 37	7 47	
19.	Szombat	4 46	18 49	21 01	8 54	
20.	Vasárnap	4 47	18 47	21 25	10 02	
21.	Hétfő	4 48	18 45	21 53	11 12	● 11 19
22.	Kedd	4 50	18 43	22 25	12 24	
23.	Szerda	4 51	18 41	23 04	13 37	
24.	Csütörtök	4 52	18 40	23 52	14 48	
25.	Péntek	4 54	18 38	--	15 54	● 11 19
26.	Szombat	4 55	18 36	0 51	16 52	
27.	Vasárnap	4 56	18 34	2 00	17 41	
28.	Hétfő	4 58	18 32	3 16	18 21	
29.	Kedd	4 59	18 30	4 35	18 54	● 11 19
30.	Szerda	5 00	18 28	5 53	19 23	
31.	Csütörtök	5 02	18 26	7 09	19 50	

SZEPTEMBER						
Őszelő, avagy Szent Mihály hava						
A hó napja	A hét napja	A Nap		A Hold		Fázisa
		kelte	nyugta	kelte	nyugta	h m
1.	Péntek	5 03	18 24	8 23	20 15	D 17 27
2.	Szombat	5 04	18 22	9 34	20 40	
3.	Vasárnap	5 06	18 20	10 42	21 07	
4.	Hétfő	5 07	18 18	11 49	21 37	
5.	Kedd	5 08	18 16	12 52	22 11	O 20 37
6.	Szerda	5 10	18 14	13 51	22 50	
7.	Csütörtök	5 11	18 12	14 46	23 34	
8.	Péntek	5 12	18 10	15 34	—	
9.	Szombat	5 14	18 08	16 17	0 25	C 2 28
10.	Vasárnap	5 15	18 06	16 53	1 22	
11.	Hétfő	5 16	18 04	17 25	2 22	
12.	Kedd	5 18	18 02	17 53	3 25	
13.	Szerda	5 19	18 00	18 18	4 31	● 20 53
14.	Csütörtök	5 20	17 58	18 42	5 37	
15.	Péntek	5 22	17 56	19 05	6 45	
16.	Szombat	5 23	17 54	19 29	7 54	
17.	Vasárnap	5 24	17 52	19 56	9 04	C 2 28
18.	Hétfő	5 26	17 50	20 26	10 16	
19.	Kedd	5 27	17 48	21 03	11 28	
20.	Szerda	5 28	17 46	21 47	12 39	
21.	Csütörtök	5 30	17 44	22 41	13 45	● 20 53
22.	Péntek	5 31	17 42	23 44	14 45	
23.	Szombat	5 32	17 40	—	15 35	
24.	Vasárnap	5 34	17 38	0 55	16 17	
25.	Hétfő	5 35	17 35	2 11	16 52	● 20 53
26.	Kedd	5 36	17 33	3 28	17 22	
27.	Szerda	5 38	17 31	4 45	17 49	
28.	Csütörtök	5 39	17 29	6 00	18 14	
29.	Péntek	5 41	17 27	7 12	18 39	● 20 53
30.	Szombat	5 42	17 25	8 23	19 06	

A nyári időszámításnak megfelelően a fenti időpontokhoz egy órát hozzá kell adni.

ÁTMENŐ KÉPÜNKÖN:
MAGYAR FERENC
FELVÉTELE

Mire szabad vadászni?

Augusztusban: őzbak – vaddisznó koca – balkáni gerle – őrvös galamb – seregély – vetési varjú fészektelepen is.

Augusztus 15-étől augusztus 31-éig kizárólag húzáson vadászható: a tókés, bőjti, csörgő, barátréce, kerceréce, szárcsa – a vadrécék-ből naponta és személyenként legfeljebb 8-8 darab ejthető el.

Szeptemberben: gímszarvasbika, tehén, üdő, borjú – őzbak – muflonkos, jerke, bárány – vaddisznó koca – japán szika szarvasbika, tehén, üdő, borjú – Dybowski szarvasbika, tehén, üdő, borjú – házi görény – nyest – tókés, bőjti, csörgő, barátréce, kerceréce, szárcsa – balkáni gerle – őrvös galamb – seregély.

Egész évben vadászható: vaddisznó kan, süldő, malac – üregi nyúl – róka – pézsmapocok – nyestkutyá – aranyaskál – mosómedve – dolmányos és vetési varjú – szarka – szajkó.

AUGUSZTUS						
Nyárutó, avagy kisasszony hava						
A hó napja	A hét napja	A Nap kelte nyugta		A Hold kelte nyugta		Fázisa h m
1. Kedd		4 22	19 18	5 44	20 27	D 2 02
2. Szerda		4 23	19 17	7 03	20 58	
3. Csütörtök		4 25	19 15	8 19	21 25	
4. Péntek		4 26	19 14	9 32	21 50	
5. Szombat		4 27	19 12	10 43	22 15	
6. Vasárnap		4 28	19 11	11 51	22 40	O 6 13
7. Hétfő		4 30	19 09	12 57	23 07	
8. Kedd		4 31	19 07	14 01	23 38	
9. Szerda		4 32	19 06	15 02	—	
10. Csütörtök		4 34	19 04	15 59	0 13	
11. Péntek		4 35	19 03	16 51	0 54	C 19 51
12. Szombat		4 36	19 01	17 37	1 41	
13. Vasárnap		4 38	18 59	18 18	2 34	
14. Hétfő		4 39	18 58	18 52	3 31	
15. Kedd		4 40	18 56	19 23	4 33	
16. Szerda		4 42	18 54	19 49	5 36	● 11 19
17. Csütörtök		4 43	18 52	20 14	6 41	
18. Péntek		4 44	18 51	20 37	7 47	
19. Szombat		4 46	18 49	21 01	8 54	
20. Vasárnap		4 47	18 47	21 25	10 02	
21. Hétfő		4 48	18 45	21 53	11 12	
22. Kedd		4 50	18 43	22 25	12 24	
23. Szerda		4 51	18 41	23 04	13 37	
24. Csütörtök		4 52	18 40	23 52	14 48	
25. Péntek		4 54	18 38	—	15 54	
26. Szombat		4 55	18 36	0 51	16 52	
27. Vasárnap		4 56	18 34	2 00	17 41	
28. Hétfő		4 58	18 32	3 16	18 21	
29. Kedd		4 59	18 30	4 35	18 54	
30. Szerda		5 00	18 28	5 53	19 23	
31. Csütörtök		5 02	18 26	7 09	19 50	

SZEPTEMBER						
Őszelő, avagy Szent Mihály hava						
A hó napja	A hét napja	A Nap kelte nyugta		A Hold kelte nyugta		Fázisa h m
1. Péntek		5 03	18 24	8 23	20 15	D 17 27
2. Szombat		5 04	18 22	9 34	20 40	
3. Vasárnap		5 06	18 20	10 42	21 07	
4. Hétfő		5 07	18 18	11 49	21 37	
5. Kedd		5 08	18 16	12 52	22 11	
6. Szerda		5 10	18 14	13 51	22 50	O 20 37
7. Csütörtök		5 11	18 12	14 46	23 34	
8. Péntek		5 12	18 10	15 34	—	
9. Szombat		5 14	18 08	16 17	0 25	
10. Vasárnap		5 15	18 06	16 53	1 22	
11. Hétfő		5 16	18 04	17 25	2 22	C 2 28
12. Kedd		5 18	18 02	17 53	3 25	
13. Szerda		5 19	18 00	18 18	4 31	
14. Csütörtök		5 20	17 58	18 42	5 37	
15. Péntek		5 22	17 56	19 05	6 45	
16. Szombat		5 23	17 54	19 29	7 54	● 20 53
17. Vasárnap		5 24	17 52	19 56	9 04	
18. Hétfő		5 26	17 50	20 26	10 16	
19. Kedd		5 27	17 48	21 03	11 28	
20. Szerda		5 28	17 46	21 47	12 39	
21. Csütörtök		5 30	17 44	22 41	13 45	
22. Péntek		5 31	17 42	23 44	14 45	
23. Szombat		5 32	17 40	—	15 35	
24. Vasárnap		5 34	17 38	0 55	16 17	
25. Hétfő		5 35	17 35	2 11	16 52	
26. Kedd		5 36	17 33	3 28	17 22	
27. Szerda		5 38	17 31	4 45	17 49	
28. Csütörtök		5 39	17 29	6 00	18 14	
29. Péntek		5 41	17 27	7 12	18 39	
30. Szombat		5 42	17 25	8 23	19 06	

A nyári időszámításnak megfelelően a fenti időpontokhoz egy órát hozzá kell adni.

ÁTMENŐ KÉPÜNKÖN:

MAGYAR FERENC

FELVÉTELE

magyar VADÁSZLAP

TAROLTAK A VÖRÖSBOROK

A SOK NEGATÍV KÖRÜLMÉNY MIATT, SZINTE AZ UTOLSÓ NAPOKIG KÉTSÉGES VOLT A II. „VADÁSZOK BORA” ORSZÁGOS BORVERSENY MEGRENDEZÉSE. AZTÁN MINDEN JÓRA FORDULT, IDEÁLIS KÖRNYEZETBEN – A KISKÖRÖSI POHAN-VIN ÉTTEREMBEN – OLAJOZOTTAN, SZERVEZETLEN ZAJLÓTT LE A HÉT VADÉTELHEZ AJÁNLOTT MINŐSÉGI BOROK BÍRÁLATA. A BENEVEZETT 72 BOR KÖZÜL 19 BOR LETT DÍJAZOTT, 11 BOR KAPOTT DIPLOMÁT. A DÍJAK ÁTADÁSÁRA KISKÖRÖSÖN – A HÁROMNAPOS SZÜRETI NAPOK KERETÉBEN – SZEPTEMBER 2-ÁN KERÜL SOR.

Atavalyi – első alkalommal megrendezett – „Vadászok bora” Országos Borversenyt tiszteletes díjazás ellenében a Magyar Borok Háza Kft. szervezte. A borászati és gasztronómiai szakemberek jó ötletnek tartották, hogy egy speciális borversenyen a vadételekhez ajánlott borok versenyezzenek, derüljön ki, hogy melyik vadételhez milyen bor vagy borok ajánlhatók ... és ezek közül is, melyik az adott évben a legjobb. Ennek tudatában állíthatják majd össze a vadászházak a kulturált borfogyasztáshoz tartozó fehér-, vörös-, és rosé borok választékát.

Az ötlet annyira jónak bizonyult, hogy a tatai millenniumi vadásznap programba is rögtön bekerült, igaz némi módosítással, a „vadászok millenniumi bora” elnevezéssel titulálva. Szintén az ötlet életképességét bizonyítja, hogy az úttörő munkát végző tavalyi rendező, a Magyar Borok Háza Kft. – kizárólag anyagi megfontolásból – idén nem kapta meg a Vadászati Kulturális Egyesülettől a rendezés jogát. Utólag derült ki, hogy a hegyközségekhez kiküldött és a verseny nevezési lapját is tartalmazó tájékoztatók – a hegybírók jövedéki adózás miatti elfoglaltsága miatt – nem vagy kevés helyen jutott el a bortermelekhöz, ezért relatív kevés bort neveztek be a „Vadászok bora” borversenyre. Végül, de nem utolsó sorban a verseny megrendezésének bizonytalansága miatt, nagy volt a kockázata a szponzorok szervezésének, a támogatók megnyerésének. Ha ehhez még azt is hozzátesszük, hogy a bormintákat nem a fővárosba, hanem Kiskörösrre kellett a termelőknek szállítaniuk ... akkor adott a magyarázata a szervezés bizonytalanságainak.

Ha szóltunk a negatívumokról, a pozitívumokat sem hallgathatjuk el. Nem lett volna Kiskörösön „Vadászok bora” Országos Borverseny, ha **Stubner József** és a **kiskörösi Széchenyi Zsigmond Vadásztársaság** nem támogatja pénzzel és vadhússal a rendezvény lebonyolítását. **Pohankovics Pál**, a Pohan-Vin pincészet, étterem és szálloda tulajdonosa, valamint a család tagjai és munkatársai ugyancsak kitettek magukért. Több volt lokálpatriotizmusnál az a segítség, amit a hegybírótól, **Pszota Istvántól** és a zsüri szakértőjétől, **Lapid Lászlótól** a verseny előkészítésénél és lebonyolításánál kaptunk. Köszönet jár a Magyar Bor Akadémia elnökségének, hogy elnököket delegáltak a zsüribe és a borbíráló bizottságokba:

dr. Janky Ferenc docens úrnak, a zsüri elnökének, **dr. Páti Györgynek** és **Kerényi Zoltánnak**, a két bírálóbizottság elnökének ... és köszönet a bírálóbizottságok borász és vadász tagjainak, **Pataky Péternek**, aki nem csak bort bíralt, de a szalonka-ételt el is készítette.

Végül köszönet illeti a Kiskörösi Önkormányzatot, mert fölvette rendezvényei közé a „Vadászok bora” Országos Borverseny díjkiosztó ünnepségét, valamint a verseny egyetlen Hivatalos Főtámogatóját, a **siroki MFS Magyar Lőszergyártó Részvénytársaságot**, **Marcsonyi György** elnök urat... és akkor egyetlen szót sem ejtettünk a Vadászati Kulturális Egyesület költségeiről és munkájáról.

Június 28-án este a Pohan-Vin Kft. gyönyörűen karbantartott, faragott fahordói előtt – kevés pince dicsekedhet ilyen fantasztikusan szép hordósorokkal – már besorolva, kategóriánként, megszámozva sorakoztak a borminták, hogy aztán másnap felkínálják őket a szarvas-, vaddisznó, őz-, fácán-, mezei nyúl-, vadkacsa és szalonka húsból készített ételekhez. (A receptek lényeges összetevőit a versenyről készített tájékoztatóban a szervezők közölték.)

A „bemelegítés”, azaz a próbakostolások után két bírálóbizottság kezdte el a nevezett borok minősítését, hogy aztán a kapott pontok alapján kialakuljon a végső sorrend. Az azonos pontszámú borok esetében a zsüri mondta ki a verdiktet, s kapott díjat vagy oklevelet egy-egy bor. A borokat és a bírálókat is minősíti, hogy egyetlen bort sem kellett a versenyből kizárni, viszont két kategóriában – a szarvasnál és a szalonkánál – a zsüri nem adta ki az első díjat, mert e két kategória versenyborai nem érték el a többi – igen magas, első helyre került versenybor színvonalát.

– Jó verseny volt! – állapította meg értékelésében **dr. Janky Ferenc** zsürielnök, amikor a verseny végén kihirdette az eredményt. – Ezt a különleges borversenyt folytatni kell, mert egyaránt szolgálja a bortermeleket, a kulturált borfogyasztást kedvelő vadászok érdekeit ... és már ma is rang, ha egy pincészet fölragaszthatja palackjaira a „Vadászok bora” kitüntető címkét.

(A II. „Vadászok bora” Országos Borverseny díjazott borairól következő számunkban fogunk részletesen írni.)

- dor

HUBERTUS KERESZT

Tisztelettel kérjük a vadászokat, vadásztársaságokat, megyei vadászszövetségeket és kamarákat, hogy a vadásznapi alkalmból átadásra tervezett Hubertus Kereszt Kitüntetések arany- és bronz fokozatára vonatkozó javaslatukat **augusztus 15-éig** – faxon, levélben vagy e-mailen – szíveskedjenek eljuttatni a Vadászati Kulturális Egyesület irodájához. (Fax: 331-4368, cím: 1245 Budapest, Pf. 1209, e-mail: vke.vadaszlap@mail.mta.hu)

Csak emlékeztetőül: a magyar vadászat legdemokratikusabb kitüntetését – a Hubertus Kereszt fokozatát – azok a vadászok kaphatják meg, akiket legalább öt vadász, a vadásztársaság intézőbizottsága, a vadászatra jogosult vezetősége, stb. érdemesnek tart az elismerésre.

A NAGY ÍRÓ EMLÉKÉRE

Hagyományápoló és kulturális célokkal alakult meg a fővárosban a **Maderspach Viktor** Vadászklub irodalmi és Művészeti Egyesület, június 7-én. A klub tagjai minden hónap első keddjén 18 órától tartják összejövetelüket a klub helyiségében. Címe: 1074 Budapest, Csengeri u. 15. Telefonszámuk: 322-2240. A klub örökös tiszteletbeli elnökei az író gyermekei: Maderspach Viktor, Vida és Irén. Ügyvezető elnök: vitéz Ádám Jenő, helyettesei: dr. Oroszi Sándor és Nagy Zoltán, titkár: Dankó Dénes. A klubon belül lövész, irodalmi és művészeti szak működik.

AZ EGYÜTT-MŰKÖDÉS ALAPJÁN

A rendőrség és a vadászok közötti együttműködési szerződése alapján a Jász-Nagykun-Szolnok megyei rendőrfőkapitányság a határjáró és területellenőrzést végző hivatásos és sportvadászokat – részletes leírás mellékelésével – arra kérte, hogy segítsenek az illegális indiai vadkender ültetvények földelítésében. A viszonylag könnyen termesztendő növényből kábítószert készítenek a megbízó szervezett bűnözői csoportok, és az anyag így kerülhet később forgalomba.

ALTAMIRA TÁRLAT, SZÉKES-FEHÉRVÁROTT

A Szent István Múzeum különterme adott méltó keretet és otthont az Altamira Egyesület által szer-

vezett „A természet szerelmesei” című képzőművészeti kiállítás megnyitójának június 22-én. A kiállítás július végéig tekinthető meg, majd a kiállított anyag Tatára, az országos vadásznapi kiállítására kerül. A bemutatott képek hűen tükrözik a szépség, a természetes szépségek iránt érzett oltathatlan vágyat, és azokat a hangulatokat, amelyeket az alkotók igyekeztek közönségüknek átadni. A jól ismert és igen ritkán látható művészek egyaránt bemutatták alkotásaikat és mindezekkel a látogatók mindegyike valóban maradandó élményekkel távozhatott.

EMLEKTÁBLA AVATÓ ZÁHONYBAN

A Millenniumi Vadászati Bizottság és Záhony Város Önkormányzata szervezésében Csergező Pál, méltán világhírű festőművésznünk emléktábláját avatták föl június 28-án.

Záhony a nagy művész szülővárosa, ezért az önkormányzat úgy határozott, hogy neves szülőténének a városháza falán emléktáblát állít. A hangulatos ünnepség résztvevőit **Tollner György**, a Millenniumi Vadászati Bizottság elnöke köszöntötte, majd **dr. Rácz Antal** nyugalmazott főosztályvezető ismertette a művész páratlan életútját Záhonytól a világhírig, 1924-től az 1996-ban pótolhatatlan veszteségként bekövetkezett haláláig. Az emléktábla leleplezése után **Háda Imre** polgármester szólt a vendégekhez és a szép számmal megjelent lakossághoz az emléktábla jelentőségéről. Ezután a városi zeneiskola adott sikeres és hangulatos szabadtéri műsort, majd a látogatók közösen tekintették meg a külön erre az alkalomra rendezett kamara kiállítást, amelyet a hazai gyűjtők, a művész barátai tulajdonában lévő képekből állítottak össze. A kiállítás során először láthattunk részleteket Balogh István közeljövőben elkészülő Csergező Pál portréfilmjéből. Az ünnepségen képviseltették magukat a kárpátaljai magyar vadászok is, dr. **Orosz Kálmán** Szalókáról, valamint a beregszászi vadászszövetség számos tisztségviselője. Kár volna azonban elhallgatni, hogy bár minden megyei szövetség, kamara időben kapott meghívót a nevezetes eseményre, megjelenésük a várakozástól jócskán elmaradt. Ezzel szemben az ország másik végéről érkező a Győr-Ménfőcsanak megyei vadászok kamara vezérkara például kötelességének érezte, hogy adózzon a legnagyobb magyar vadász képzőművésznünk mulhatatlan emlékének. Így azután maroknyian ugyan, de – mások helyett és ne-

vében is – leróttuk kegyeletünket a felejthetetlen emlékü művész emléktáblája előtt, aki tehetségével és tudásával öregbítette a magyar vadászati kultúra helyét az egész világon.

—H—

SUTA „ÁLRUHÁBAN”

Nem kis meglepetésben volt része **Faller Györgynek**, a Tenkesi Kittenberger Vt. vadászmesterének június 19-én. Az általa már régóta keresett, és még áprilisban megfigyelt, később egyszer már elhibázott „őzbak” végre terítékre került. A trófeában nem csalódott, hiszen igazán vadászembernek való érdekes, szinte már abnormálisnak mondható agancs díszítette a koponyát. Am az igazi meglepetés mégis csak az első agancsszemle után érte a vadászt. Ahogy a terítéken lévő vad „rendbetételéhez” hozzálatott és a hátára fordította az őzet, a hím-vessző és a herék helyén kitőgyelt emlőket talált. Ez egyértelművé tette, hogy az eddig baknak hitt őz suta. A későbbi tüzetes vizsgálatok egyértelművé tették, hogy olyan sutáról van szó, amelyik agancsot növesztett. A sutának köténye nem volt, zsigerelt súlya 16 kiló. Az agancson még látszottak a tisztítás utáni barkás foltok, a rózsza feltűnően erős, ugyanakkor a csapok szinte pálcika vékonyak. Korát négy évre becsülték és valószínűleg az idén rakhatott fel először ekkora agancsot. A képen a ritkaság elejtője **Faller György** és a suta, amelyen jól láthatók a csecsbimbók, de az agancsot díszítő erős rózsák is.

A.G.

A NYITRAI KIÁLLÍTÁSRÓL

A kiállítási állandó csarnokokban az évek során már többször rendeztek a természetvédelemmel, mezőgazdasággal, élelmiszeriparral, erdészettel kapcsolatos kiállítást.

A „Nitra 2000 Vadászati Kiállítás”-t a „80 éves a Szlovák Vadászat” című program jegyében

szervezte a Szlovák Vadász Szövetség. A kiállításon – önálló standdal – vett részt az OMVK. Értékes trófeákat mutattak be a meghívott cseh, horvát és a litván köztársaság vadászszövetségei is.

A „Nitra 2000 Vadászati Kiállítás” valóban igazi és irigylésre méltó seregszemle volt. A magyar vadászlátogatóban a kiállítás látogatása során jogosan vetődik fel a kérdés: mikor rendezünk mi is hasonlót. Gondolt-e valaki arra, hogy ezeket bemutassa a hazai és nemzetközi vadásztársadalomnak a magunk dicsőségére és tanulására, amely egyúttal külkereskedelmi reklámhordozó is volna. A nyitrai bemutató jó példa volt erre, de hasonló rendezett a Román Vadászszövetség is Bukarestben, alig három évvel ezelőtt.

A kiállítás 126 oldalas katalógusa bemutatja az 1995-1999. között elejtett vadfajok összesen 3574 (!) trófeáját, feltüntetve azok mindegyikének legfontosabb adatait (elejtője, vadászterület, év C.I.C. pont stb.). Mindezekből kitűnik, hogy északi vadászszomszédaink az utóbbi fél évtized „terméséből” 1475 gímszarvas (33 aranyérmes), 160 dámlapátos, (18 aranyérmes), 604 őzbak (38 aranyérmes), 251 muflon (24 aranyérmes), és 656 vaddisznó (82 aranyérmes trófeát mutattak be).

A legerősebb 235,36 pontos gímszarvasagancsot 1998-ban, a 211,67 pontos dámlapátot 1995-ben, a 183,95 pontos őzbakot 1998-ban, a 227,55 pontos mufloncsigát 1999-ben és a 156,25 pontos vaddisznó agyart 1998-ban zsákmányolták szlovákiában.

Magyar vadászszernek bősséggel akadt látnivaló a nyitrai trófea seregszemlén. A kiállítás mindennapos vadászati kulturális programjainak keretében szerephez jutottak a vadászoktörők koncertjei, a vadászkutyák, solymászok, a fotósok, a videósok, a szarvasbőgő kürtök mesterei, a vadászruha bemutatók, ahogy ez már hasonló alkalmakkor szinte szokásos.

Külön dicséret illeti a szervezőket, a rendezőket, a bírálókat, a katalógus szerkesztőit, mert minden szakmailag színvonalas volt. A katalógus ára csupán 50 szlovák korona, vagyis mindössze 300 forint volt (!). Mindezek mellett a rendellenes trófeák bemutatója a szakszerű selejtezés fontosságára hívta föl a figyelmet, mind a vadászok, mind a kívülállók számára.

Baróti Zoltán

SZOMSZÉDOLÁS

A háborús pusztításból éledő Horvátország és ezen belül a Vajda-

(Folytatás a 27. oldalon)

MÉLTATLANUL ELHALLGATVA

WASS ALBERT, AZ ÍRÓ-VADÁSZ

Ha végigolvassuk „Erdély történetét”, a három vaskos kötetet a nagy erdélyi fejedelmek, Báthori, Bethlen, Bocskai s mások neve mellett minduntalan felbukkannak az ottani főnemesek is: Bethlen, Teleki, Béli, Kemény, Rhédey, Bánffy, Kendeffy, Ugron, Mikes, Mikó, Wesselényi mellett – a sor hosszú – közel 800 éven át jelen van a Wass név is.

Az eredetileg egyszerű „V”-vel írott Wass család az Árpádházi királyok idején, a XIII. században bukkan fel Erdélyben, írással bizonyíthatóan: ekkor kaptak királyi nemeslevelet s hozzá 9 települést a történelmi Szolnok-Doboka vármegyében, a Dés városához közeli Vasas, így (Szentgothárdot, Pujont, Gyekét, Szentgyedet, Vasszentivánt, és Czegét. Ez utóbbiról kapta a család a „Czegei” Wass grófi előnevet, 1744 november 13-án, Mária Teréziától. A magyar „V”-t Bécsben „f”-nek ejtették, s ez a családra előnytelen hangzású és tartalmú volt. Ekkor került a grófi bölényfejes címer mellé először a Wass, dupla vével. A bölényfej se ok nélkül, hiszen az Árpádkori 800 holdas, királytól kapott ajándékbirokat az évszázadok folyamán egyre szaporodott s a család tagjai mindig is nagy vadászok és vadásztatók hírében állottak, Trianonig, illetve később 1944 szeptember 5-ig, amikor Wass Albert örökre elhagyta Erdélyt. Az ősi birtokot felosztották, az erdélyi Mezőségi kúriákat, a hegyi vadászlakokat feldúlták, kifosztották, lerombolták. Pedig Czegén, Gyekén, Vasas-szentivánban és Mezőházon még 1953–59 között is visszasírták a szelíd mezőségi dombok és a sokszáz természetes tó világában a „domnu”, vagy „maria szá” Wass grófokat, akik földcskét, kunyhót, bűzát, kukoricát, iskolát és templomot – románt is – építettek az ottaniaknak, természetesen a saját vagyonukból. Eképp illett akkoriban, de ezért hála később nem járt. Magam, e sorok írója kezdő mérnökként a Wass-birtokon, halastavakon dolgoztam évekig, íróasztalom és irattáram faragott, antik Wass-bútor volt. Együtt dolgoztam a volt béresekkal, állat- és haltenyésztőkkel, akikkel gróf Wass Albert annak idején mintaszerűen gazdálkodott.

A történelmi, színmagyar Wass-család vérrokonságban állott a Rhédeyekkel. A családba benősült az angol királyi család egyik tagja, így nevük Erdélyország határain túl is patinásan csengett. A Wass-családból erdélyi kancellár, királyi táblabíró és több más magas rangú közeleti személyiség került ki, szellemileg, de anyagilag is támogatták az erdélyi kultúrát, a későbbi leszármazottak irodalmat, erdészetét, korszerű mezőgazdaságot honosítottak meg birtokaikon. Vidéki és kolozsvári kastélyaik otthont adtak íróknak, zenészeknek, művészeknek, nevezetesen Fráter Lórántnak, akinek édesanyja Rhédey grófnő volt, másodfokú unokatestvére pedig Mária angol királynő (1867–1953).

A „jó tettért jót várj” mondás a nagy rokon családok, közülük a Wassok esetében nem vált be. A két veszített világháború vagyonuk elvesztését, családjuk szétrombolását, s a keserű száműzetést eredményezte, akárcsak

máskor is Erdély történelmében. Gondoljunk csak Zágon csillagára, Mikes Kelemenre. Ő sem láthatta viszont a bujdosásban soha a kéklő hazai bérceket. Így járt a Wass család tagja, Albert is, akit háborús bűnössé nyilvánították, Bajorországba menekült, majd Florida lett a bujdosásban lakása, de soha sem az otthona. Az „otthon” maradt örökre Erdélyben, amit soha sem láthatott viszont, habár egyik könyvében követelte: „Adjátok vissza a hegyemet!” A nagyhatalmak, akik másnak odaadták, azokat soha sem adták vissza. Wass Albert az 1998-ban bekövetkezett haláláig követelte ezt, több, mint negyven megírt kötetében, főleg magyarul, de angol, spanyol, francia és német nyelven is. A több mint fél évszázados emigrációban minden könyvében, minden sorában Erdély szeretete bugyog elő, tiszta forrásként, akárcsak a Kelemen-, vagy a Görgényi havasok forrásai, a Magura, vagy Fintinel szellői, erdei, a Mezőség tavai. A vadászat, a szülőföld apró- és nagyvadas területei, annak lakói, a vadőrei és a vadászatok képezték álmainak és reményeinek tárgyát. Bajorföldön, majd a tengeren túl is egészen a haláláig. Reménykedett, hogy egyszer egy pillanatra őzet les a Czegei tó mellett, gímikát cserkel a Magurán, medvét nyomoz Görgényben, a Szalárd-völgye festői vidékén. Éjjel-nappal arról álmodott, hogy akárcsak egy órácskára hazamehetne Erdélybe, vagy legalább az anyaországba. Ez soha nem adatott meg számára! Erdélyben háborús bűnössé nyilvánították, persona non grata volt egészen 1989-ig, neve csodás könyvei a tiltottak listáján szerepeltek.

Wass Albert a Kis-Szamos-menti Válaszúton született 1908-ban, a rokon Bánffy grófok kastélyában. A Kolozsvári Református Kollégiumban érettségizett, majd Debrecenben mezőgazdász egyetemista. Gyerekkorát, minden téli nyári vakációt a természet ölében töltötte, így már kisgyerek korában megismerte Erdély növény- és állatvilágát. Minden élőlényt, vadászterületet és halastavat színtatomjaira szedett, s a családi hagyományok alapján már kora gyerekkorától igaz vadásszá vált. Az Erdély Mezőség, birtokainak szerelmese, tíz évesen, 20-ával lőtte az apróvadat. Egyszer azonban nyúllesen vett részt öreg vadőre, Juon társaságában. Mert –

amint azt bágye Juon mondta: „a fegyvert és amit lőtt az ifjú gróf úr, a nyulat, maga kell hazacipelje. Annak rendje és módja szerint”. A fegyver és a hosszú kanálfulű, pedig kilométereken, ólomként húzta a ifjanc Albert oldalát.

Más alkalommal szívdobbanó, büszke fejedelmi szobor, az ottani erők hercege, egy őzbak állt figyelmes nézéssel előtte, mozdulatlanul. Később – írja – a cserjésből egy suta rohant elő hosszú szökellésekkel, s mögötte nyitott szájjal, kitágult orlikkal, lihegve és előreszegezett fejjel törtetett maga a bak. Az üzekedő suta, s az elvakult, szenvedélyes bak gyönyörű és felejthetetlen látvány volt a 14 éves vadász számára. A továbbiakra így emlékezik a vadász-író:

... A futó suta felém nézett, meglátott, hegyezett fülekkel állt szemben, riadtan. Megállt a bak is, nem látott engem, de érezte, hogy itt valami nincs rendben. magasra tartotta fejét és figyelt. Megmozdultam, lassan emeltem a puskát. A suta riasztva böfönt egyet, s néhány ugrással a sűrűben volt. A bak nem futott el. Csak nézett a suta után, kicsit idegesen. Akkor meglátott engem. Dac és büszkeség volt a szemében és riadt csodálkozás. Még egyszer végignéztam a fejedelmi alakján, meghúztam a ravaszt. Az őzbak gyorsat és nagyot ugrott, aztán összeesett, elfeküdt a csiherben. Félig nagy öröm, félig nagyon nagy szomorúság járta át a szívemet. Ez volt az első őzbakom az Erdélyi Mezőségen. Leültem az őz mellé és hang nélkül, csendesesen elkezdtem sírni...

A saját mezőségi apróvadás és disznó-őzes, valamint a sokezer hektáros hegyvidéki bérelt területein, a Kelemen, Görgényi, Radnai-, és Gyalui-havasokban, s a Ciblesen, Rátsnya-völgyében, Bisztrán, a Csobánka-görényben, a Szalárd-patak völgyében, Magurán, a Galonya-vize és Déda-Bisztra mellékén, az Andrenyásán a medve, gímszarvas és fajakas vadászatok vadászírások, regények, elbeszélések megírására ihlették Wass Albertet. Nem a lőtt vad mennyisége, hanem a környezet szépsége a hegyoldalak és bércek megmászásának fáradtsága, a vad életmódjának, viselkedésének a megfigyelése volt számára az elsődleges. Erdélyi kopója, Libuc is már előre jelezte, közeleg a medvevadászat és a nagy, több órás hajtások ideje.

Wass Albert is várta még Floridában is, több, mint fél évszázadon át, de nem adatott számára meg, hogy csak akár egy percre is otthon legyen a Mezőségen, vagy Istenszékecsúcsa aljában. Vadászfegyverével vetett véget életének, 90 éves korában reménytelenül. Az ötödik fia, Endre, Hamburgból Erdélybe utazóban mondta: utolsó napjáig tette és vadászatra kész, makkegészséges volt. Kérésére hamvainak felét Floridában, másik felét ott-hon temették el, Erdélyben, az egykori vadászterületén. A ma is hálás erdélyiek Marosvácsen, a Kemény-kastély kertjében, többtonnás sziklába zárva helyezték örök nyugalomra. Népviseletbe öltözött székely fiatalok, ottani cserkészek, késői vadászbarátai búcsúztak. Urnája a sziklában van, mert: „a víz folyik, de a kő, az marad” – tartja a népi mondás.

Kászoni Zoltán

BÚ-ZÁ-BA MENT A KO-CA KI-LENC MA-LA-CÁ-VAL

Két hónapja tart az eső nélküli forróság. A nővényt, állatot egyaránt kínzó tavaszi aszályban még az éjszakák sem frissítenek. Bár a Nap jelenleg a Föld túloldalát melegíti, de a Holdról visszaverődő sugaraitól még most sem tudunk szabadulni. Mindezek ellenére én jobban vártam ezt a júniusi teliholdat, mint az aratók Péter-Pált. Nem hiszem, hogy sürgető kívánságom miatt, de a Hold korongja az aratást két héttel megelőzve terült ki. A Hold ugyan megtelt, de a még tejes, sokatígérő szemek nem, mert a szárazság miatt megszorultak.

Az ölelkező dombok fogságában tengődő búzatáblával együtt, a szúnyogok ellen védő többrétegű ruhában izzadva szenvedjük az éjszaka forró, mozdulatlan levegőjét. A kaszálóról, melyen ülve a disznókat várjuk, már letakarították a szénát. Mögöttünk zöld bundában izzadnak a zalai dombok. Verejtéküket patak gyűjti össze. Előttünk érett repce, azon túl terül el a búzatábla. Tudják ezt a disznók is, mert a kaszáló és a repce határán a repceszárak dőlésiránya gyakori be- és kiváltásokat jelez. Tölem balra vendéglátóm, jobbra János várakozik reménnyel telve. A teliholdat és így reményeinket is kissé beárnyékolják a sűrűsödő, de esőt nem hozó felhők. Nem tehetek mást, mint bízom benne, hogy a szűrt fényben bátrabban mozog majd a vad.

Reményem nem is alaptalan, mert tíz óra tájban János és köztem, a domb lábáig húzódó erdő szélén egy koca jelenik meg malacaival. Hosszas figyelés után indulnak a kaszálón át a repcén túl fekvő búzatábla irányába. Alig húsz méter megtétele után a koca hirtelen megpördül és malacostul visszaroan az erdőbe. Szagom nem lehetett áruóm, mert a levegő a dombról lefelé, felém folyik. Legfeljebb lassú mozdulatom riaszthatta el. Bánt a dolog, de reménykedve egyre gyakrabban figyelek beváltásuk irányába. Nemhiába, mert az erdő árnyéka egy pontban feltűnően nyúlni kezd a kaszáló közepe felé, majd az árnyfolt el is szakad

az erdő szegélyétől. Az előzőleg már megjárt úton, a magukkal nem bíró malacok egymást bátorítva gomolyognak ki az erdőből. Az elsőt, fél méternyi bátorsággal mindig megelőzi a következő, így iramuk egyre gyorsul. A koca négy-öt méterrel lemaradva, gyanakvással telve lépeget utánuk. Ez megkönnyíti dolgomat, mert őt kímélni kell. Az örvénylő malacok a rét közepén lelassulnak. A sötét gomoly szélén keresgélek. A céltávcsővem világító pontja, színét tévesztett szentjánosbogárként kíséri őket. A puska torkolattüze, mint testetlen árnyak, riadtan rohannak vissza az erdő felé rohannak. János utánuk löv.

– Az árnyakat nem fogja a golyó – vigasztalom magamat keserűen.

Verejtékezés közepette merülök gondolataimba. Újra teljes a csend. Csak a szagok beszélnek. Az erdő élő zöldjének illata és a kaszáló bomló szénaszaga az élet illetve az elmúlás szerepében folytatja végnélküli párbeszédét.

Hátam mögül balról, a bokrok alagútjában futó patak felől halk csobbanás, majd sárcupogás hangjai érkeznek. A bokrok alól elsőként kilépett, hosszú lábai és karcsú körvonala alapján kan süldőnek nézem, de félek, hogy hátha csak vágyam láttatja annak. Várom a következőt. Rövidesen egy kisebb méretű disznó kapaszkodik a partra. Malac még sehol, de a patakban nagy a pancsolás. A harmadik győz meg végleg arról, hogy süldőkkel van dolgom és löhetek. A távcsövet puskára cserélni már nincs időm. Visszahúzódnak a patakba. Nem baj. Kocalövés bűnébe nem akarok esni. És ekkor csendesen csattan tenyerem izzadt homlokomon, de nem szúnyogot csaptam agyon, hanem egy most kelt gondolatot üdvözlök.

– Kocára vadászó, kocára lövő, kocát elejtő, kocavadász – futok végig a kifejezéseken. A kocavadász kifejezést eddig, eredetének végiggondolása nélkül használtam. Most fogtam fel igazi jelentését. Nem tudom, hogy a kifeje-

zés mikor alakult ki, de egy koca elejtése régen sem lehetett nagy dicsőség.

Éjfél elmúlt és a Holdat felhők takarják. Fényjelekre gyűlünk össze. A zseblámpákat leoltva a sötétség szűk búrát borít ránk, melyet nem tudunk tágitani, hiába erőltetjük szemünket. A sötétség szorítása ellenére is meghitt hangulatban beszéljük meg a történeteket. A felénk áramló szagdús levegőben a disznószag az uralkodó. Reményeim lassan lángra kapnak.

– Menjünk keresni – mondja János és a levegőáramlatnak fordulva elindulunk. Lámpánk egyenes fényalagutat vág a sötétségbe.

A vörhenyes és sárga csíkok annyira összeolvadnak a száraz torzsákkal és szénacsomókkal, hogy szinte rájuk lépünk. Kettőt egymáshoz közel, egyet távolabb találunk.

– Mindet ki kellett volna lőnötök – szólalt meg vendéglátómban a vadgazda, a malacok hasán, fején feketéllő babos foltokra mutatva, melyek „apajegy”-ként árulkodnak a közeli gazdaság szabadon kószáló kanjainak áldástalan tevékenységéről.

A füledt melegben zsigereléskor felszabaduló disznószag, még a sötétséget is hátrább szorítja. Nem merem szóvátenni, de mind a hárman könnyen beleéljük magunkat a sikeres éjszakai vadászat után lakmározó ragadozók szerepébe.

Lefeküdni már nem érdemes, így elindulunk hajnali leshelyeinket elfoglalni. A dűlőt mély porában lépegetek ülökém felé. Az elnehezült testű búzatábla termékeny hajlatai, domborúlati csak sejlének a felhőfátyolos holdfényben. Áldott állapotban, magterhesen, nehezen lélegzik. Arcomat simogatja jellegzetes illatú, jövőtérlelő, meleg, párás lehelete. A várandós asszony nyomasztó éjszakájának lassú múlását csak a fűrek pittyegése jelzi. Furcsa érzés vesz erőt rajtam. Főlölesleges vagyok itt. Ezt minden leendő anyának egyedül kell átélnie. Nem tudok segíteni. Szinte apai büntudattal somfordálok tovább. Nem tehetek többet, minthogy vigyázok rá.

Hangtalanul helyezkedem el a mintegy három méter magas ülökén. Az alattam hullámozó terep a Tisza és Körösök hordta, halmozta, szőlőtermő homokhátaikat juttatja eszembe. A gazdák, így Nagyapám is, rendszeresen felgeblyézték példásan művelt ültetvényeik puha homokját, a tilosban járók ellenőrzése végett. A vetőgéppel fésült búzatábla egymást váltó sárga kalászsorait és a sorközök sötét barázdáit itt is sok tekergő tolvaj tapossa. Rájuk, a rendszeres éjszakai próbaaratásokat végző disznókra várok.

Virrad, mikor fáradságomat enyhítő, hajnalhozta hűvösségben lemaszok az ülökéről. Kalászból kimorzsolt viaszos szemeket rágcsálva, a porban puhán puffogó léptekkel haladok és figyelem a dűlő út porában éjszaka hagyott nyomokat, miközben kamillailatú hús szellő borogatja kialvatlanságtól égő szememet. Szemeimhez hasonlóan a kelő Nap is duzzadt vörösen pislog. A tegnap színeit, ma új árnyalatokkal visszaosztó első napsugarakkal egy irányba fordulva nézem az imént porban hagyott, máris szellőköptatta nyomaimat, majd a kalászbölcsőben ringó új Élet tovahullámzását.

Szarka János

Kamaraerdei Diana Vt.

GYENES ISTVÁN VERSEIBŐL

MEZEI NYÚL

Mezők tarka ruhái alól
felbukkan óvatosan
– mozdulata kimért –
zajra a fűben meglapul.
Fülei hegyén a fekete sáv,
mint antenna,
fogja a táj hevét.
Jön a veszély, vagy
szellőcske dűdöl,
már tudja a vidék
üzenetét,
övé a körzet – kis haza –
territóriumán
tiltott a fajtárs.
Picinyét nem őrzi,
de anyaként neveli,
idegen nem érhet hozzá.
A táj színét hordja testén,
védelmet érez – figyel –
üldözés elől futásnak ered,
fut – fut takarásba,
ő mindenre fülel.

HAJNALI ESŐBEN

Ázott utakra
gyöngyöt lehel az éj
Lépteim zaját
már issza a Hold
Csizmám sarkából
fakadó források
Mi folyik csak el
az úttalan por
Puskám csöve
a földet nézi
Testére patakok
könnye dől
Ruhátlan tusája
ujjaim alatt
A virradat borúja
fénybe hull
Bő vizű patak
a völgybe siklik
Körüle kerengő
hajnali szél
Hagyja rám az
ébredő erdőt
Hagyja a fényt
s repül odébb

NAPSUGÁR

Míg egyedül voltam,
nem tudhattam, hogy
életem erdejében majd
mit hoz a napsugár.
Mezők vonulatán át,
a fényvesek sűrűjéig,
fényével dédelget egy
életet át.
Aranytiszta sugár most
mámorba dönt,
szívem tápláléka a
pirosuló gyöngy – csordul
Lelkemre féltőn, hogy
megmaradj nekem,
légy tiszta sugaram,
s megmentőm – életem.

Jelentős változások a Vadászati Kulturális Egyesület alapszabályában

Az ország minden részéből érkező küldöttek megismerkedhettek a Nemeskéri család helyreállított kúriájával, amely a vadászati kultúra egyik fellegvára lehet. A kúria nagy pincéje, „pipázója” és a különböző termek, valamint az egész kastélykert kiválóan alkalmas a legkülönbözőbb programba megrendezésére ... és ami nem elhanyagolható szempont: **Murvai Zoltán** tulajdonos ingyenesen bocsátja a vadászok(!) rendelkezésére. A tervek szerint rövidesen elkészül egy több mint 100 négyzetméteres kiállítóterem, ahol folyamatosan vadászati témájú kiállítások lesznek láthatóak.

A kúria „pipázójában”, vadász-kürtök hangjával kezdődött az Országos Közgyűlés programja, merthogy a Vadászati Kulturális Egyesület példát kíván mutatni minden közgyűlés szervezőjének. A néha meglehetősen „unalmas” közgyűléseket, fórumokat, konferenciákat, stb. érdemes színesíteni egy-egy olyan kulturális eseménnyel, amely nem csak élményt, hanem információt is jelent a megjelentek számára.

A VKE rendkívüli Országos Közgyűlését ezúttal három kulturális élmény is színesítette. A „pipázóban” a házigazda megnyitotta a Zalában élő **Kun Edit** vadászati témájú festménykiállítását, ezt a **Concerto Boldog** kürt-együttes kamarakoncertje követte és a közgyűlés végén sok érdekes információt hallhattak a küldöttek az elmúlt fél évszázadban érdemtelenül háttérbe szorult Nemeskéri

A VKE februárban megújított vezetősége – bejelentett koncepciójának megfelelően – az Alapszabály jelentős módosításaira tett javaslatot a június 30-án Gödön, a Nemeskéri kúria „pipázójában” megtartott rendkívüli Országos Közgyűlésén. A megjelent küldöttek döntöttek az egyesület közhasznúvá válásáról, a VKE gazdasági társaságának alapításáról, a jövő évi minimális tagdíj mértékéről és aktuális tájékoztatókat hallgattak meg.

Kiss család vadászati múltjáról, a kúriáról, a kert és a műemléképület helyreállításának történetéről. A kamarakoncertről talán még annyit érdemes megemlíteni, hogy **Boldog Iván** ezúttal nem csak fújta a vadászkürtöt, hanem bemutatta a hangszereket, sőt egy-egy ragyogó kiselőadást is tartott a szignálokról, zeneszámokról és szerzőikről.

Eltérően a meghívóban meghatározott napirendtől, az előadó, **Somfalvi Ervin** kérésére, először egy tájékoztatót hallgatott meg az Országos Közgyűlés a VKE nemrég megalakult vadásztársaságáról. **Kolláth Józsefnek**, a vt. elnökének külföldi tartózkodása miatt az elnökhelyettes, Somfalvi Ervin ismertette a vadásztársaság céljait valamint a nem szokványos

szervezeti felépítést. Az elnökkön, elnökhelyettesen kívül még a gazdasági vezető – **Lukácsné Kocsis Marianna** (a VKE ügyvezető igazgatója) – tartozik a vezetőségbe. A három tagú ellenőrző bizottság elnöke **Bösze András**, tagjai **Kruppai Csaba** és **Oláh Csaba**. A vadásztársaságnak nincs se fegyelmi bizottsága, se fegyelmi szabályzata, az esetleges „vétségekkel” szemben a becsületbíró – **Németh János** csontfaragó művész – egyszerűen jár el. Az egyelőre terület nélküli „Igaz Vadászok” Elit Vadásztársaságában azok lehetnek tagok, akik vállalni tudják, hogy vadászbecsületükön nem esett folt, hogy megfizetik a ... forintos belépési díjat, valamint az évi ... forintos tagdíjat ... és akit a vadásztársaság legalább egy tagja javasol a felvételre.

A soronkülső tájékoztató meghallgatása után a rendkívüli Országos Közgyűlésnek először a közhasznúságról kellett állást foglalnia, amelynek vállalását – előnyeit és hátrányait megismerve – két tartózkodással, ellenszavazat nélkül fogadták el a küldöttek. Amennyiben a kérelmet elfogadja a bíróság, a jövőben a Vadászati Kulturális Egyesület közhasznú civil érdekvédelmi szervezetként folytatja munkáját, jogosult részt venni az állami költségvetés és alrendszerei által kiírt pályázatokon, ugyanakkor céljait, feladatait nem csupán a saját tagsága, hanem minden magyar állampolgár és

vadász érdekében igyekszik kifejezteni, megvalósítani.

Részben a közhasznúság hivatalos vállalása, részben az új koncepció miatt került sor az Alapszabály módosítására, átdolgozására, amelynek javaslatát **dr. Faragó István** terjesztette elő. A vitában **dr. Csőre Pál** (az egyesület örökös tiszteletbeli elnöke), **Takács Viktor** (Vas megye), **Homonnay Zsombor** (a VKE elnökhelyettese), **Magyar Ferenc** (a Nimród Fotóklub elnöke), **Békés Sándor** (a VKE Kulturális Tanácsának elnöke) mondta el véleményét, tett az alapszabály módosításához észrevételt, javaslatot.

A stílusos javításoktól eltekintve lényeges változás, hogy ...

... megszűnt az **Ügyvivői Testület** és a **Központi Ügyvivői Testület**, helyette az **Ügyvivői Testület** nevet használva fog tevékenykedni az egyesület operatív vezetősége, amely kiegészült egy alelnökkel, a sport és propaganda ügyvivővel,

... valamennyi regionális és országos tisztségviselőnek nyilatkoznia kell arról, hogy a vadászbecsületén nem esett folt,

... a képviseleti részarány 10 százalékról 50 százalékra emelkedett,

... a **Kulturális Tanács** a korábbi 5 tagról 12 tagúra bővült, és talán a tagságot leginkább érintő változás, hogy ...

... a jövőben csak a VKE legalább egy tagjának írásbeli javaslatára vesznek fel új vadász vagy nem vadász tagot. A javaslattevő emberileg felel az új tag vadászias és kulturált viselkedéséért.

– Az átdolgozott Alapszabályt – miután a bíróság a változtatásokat elfogadta – minden VKE tag megkapja, melynek megismerése után nyilatkoznia kell majd, hogy továbbra is tagja kíván maradni vagy sem a Vadászati Kulturális Egyesületnek. A nyilatkozatok megtételét követően a VKE új igazolványokat bocsájt ki, amelynek birtokában lehet a jövőben igénybe venni az egyesület juttatásait és a partnereinél együttműködési szerződésben rögzített különböző kedvezményeket, szolgáltatásokat – tett ígéretet **Csekő Sándor**, az egyesület elnöke.

Bösze András, a VKE főkönyvelője – a Központi Ügyvivői Testület által támogatottan – javasolta, hogy a VKE alapítson egy gazdasági vállalkozást. Miután közhasznúvá válik az egyesület, a könyvitel tisztasága, az alaptevékenységek és a vállalkozások szétválasztása, valamint az egyesület vagyonának kezelése miatt ezt a lépést érdemes megtenni. Kérésre válaszolva, a korlátozott fele-

lősségű társasági formát ajánlotta. A javaslatot az Országos Közgyűlés egyhangúlag elfogadta.

Békés Sándor, a VKE Kulturális Tanácsának elnöke tájékoztatta az Országos Közgyűlést a tanács megalakulásáról, tagjairól és a célkitűzésekről, feladatokról. Szintén tájékoztató hangzott el a VKE által Kiskőrösön megrendezett II. „Vadászok bora” Országos Borsverseny zsűrizéséről, a személyi jövedelemadó 1 százaléka miatti pereskedésről, a Hortobágyon szeptember 9-én sorra kerülő Vadászkiáltás Fesztiválról.

Ősztől indul a jövő évi Vadászati Kulturális Konferencia előkészítése, a megyei disputa-sorozat, amelyhez ötleteket-javaslatokat vár a tagjaitól a VKE vezetése. Az elképzelések szerint olyan programot – műsort és megymást – kell kitalálni, amely megmozdítja a magát érdektelennek mutató vadásztársadalmat, ráirányítja a figyelmet a konferencia fő témájára: a vadászok etikus viselkedésére.

Első hallásra bizarrnak tűnt **Homonnay Zsombor** ötlete, amely régi és magyar hagyományra épül és a maga idejében az összefogást, az együttműködést

szolgáltatta, hirdessük meg a „véres kard” országos körbehordása helyett, a „véres vadásztőr” körbehordását. A tör eljutna minden megyébe, ráírhatnánk a disputa helyét, idejét ... és a kulturális konferencia után, ezt a vadásztört lehetne az új vadászok avatásánál használni. Az ötlet fölött természetesen még sok szó esett a közgyűlést követően, aki belegondolt a manapság szokatlanul hangzó, de rendkívül meggyőző erejű szimbólum értékébe ... nem vetette el az ötletet.

Szekeres István (Szolnok), az Etikai Bizottság tagja jelezte, hogy a bizottság létezik, de még nem választottak elnököt, ennek pótlásáról gondoskodni kell.

Fácányi Ödön, a Millenniumi Vadászati Bizottság titkára felszólalásában jelezte, hogy a VKE II. Vadászati Kulturális Konferenciáját bevették az országos programba és anyagilag is támogatni kívánják a megrendezését. Javasolta, hogy az „Évkönyv”-be, amely minden vadászhoz eljut, írjon részletes tájékoztatót az egyesület. Az Országos Közgyűlés a tájékoztatót és a javaslatot elfogadta.

Utolsó napirendi pontként került sor a jövő évi minimális tagdíj mértékének meghatározására. Az egyesület elnöke a jelenlegi évi 2700 forintot 5000 forintra javasolta megemlíni, amely fedezi a VADÁSZLAP előfizetési költségét, az új igazolványok elkészítését, tartalmazza a központi rezsiköltségeket és tagonként 1500 forintot juttat a regionális szervezeteknek.

Szekeres István a havi 400 forintos tagdíj elfogadására tett javaslatot, amelyből tagonként is évente 1300 forint jutna a regionális szervezetekhez.

Dr. Borzsák Benő alelnök támogatja az évi 4800 forintra emelt tagdíj elfogadását, bár azt is hozzátette, hogy ez az összeg még mindig jóval kevesebb, mint amennyire szükség lenne ahhoz, hogy a VKE fedezni tudja rendezvényeinek és rezsijének költségeit, a lap előállítását és kiküldését, és jóval meghaladja azoknak a szolgáltatásoknak az értékét, amelyeket a VKE tagsága igénybe vehet.

Döntött a szavazás: az Országos Közgyűlés egyhangúlag elfogadta, hogy **2001-ben évi 4800 forint lesz a minimális tagdíj, amelyből tagonként 1300 forintot a regionális szervezetek használhatnak fel.**

És ha már pénzről esett szó, a szombathelyi és a szolnoki televízióban sugárzott vadászati műsorok erkölcsi és anyagi támogatását szükségesnek tartja a Vadászati Kulturális Egyesület, de csak a jövő évi tagdíjból tudja számukra a kért 30 ezer forintot folyósítani.

A nyár tombol. A disznók már a tarlókat járják, a teljes kukoricát csemegézik, egyre nagyobb kockázattal, hiszen már nem kell a malacos kokárka „vigyáznunk”, a vadkárt pedig hártani illik: több malac, süldő kerül terítékre. Több a vadász gondja a lőtt vaddal, nem lehet reggelre hagyni az utánkeresést, zsigerelni kell mihamarabb és ügyekezni kell a hűtőbe a hússal.

A friss vadhús kezelésének általános szabályait minden háziasszony és vaddal valaha is foglalkozó férfiember ismeri és többnyire be is tartja. Az esetleges megromlott hús felismerése sem kíván különösebb szakértelmet, ép érzékszervű ember nem csak attól teszi függővé a hús fogyaszthatóságát, hogy az újra „magától kezd-e mozogni”, vagy gyülekeznek-e rá a dögevők... Erről szót nem is nagyon érdemes ejteni, bár annyit azért érdemes megemlíteni, hogy a helytelenül tárolt-kezelt, többször újraolvasztott-melegített hússal nem érdemes ügyelni. A „sima” ételmérgezők, amelyeket salmonellosis néven, más esetben staphylococcus baktérium okozta ételmérgezőként ismerünk, nyaranta gyakran okoznak bajt betegnek-orvosnak, de a vadászathoz, a vadhúshoz semmiféle kizárólagos kötődésük nincs. Több a fertőzött vadhús oki szerepe a botulizmus nevű, igen súlyos, olykor halálos kimenetelű ételmérgezés esetekben, bár többnyire az ilyen előfordulás is jóval gyakoribb az egyéb húskészítményt fogyasztóknál. Mint a legtöbb esetben, az ok itt is a helytelenül kezelt, rosszul füstölt, tárolt, elégtelenül elkészített étel.

A vadászt tehát, nem csak vadászaton érheti baj. A fertőzött-romlott étel is lehet nagy nyomorúság okozója, mert nem csak az igaz, hogy „ami elromolhat, az előbb-utóbb el is romlik”, hanem ami megromolhat, az meg is tud romlani.

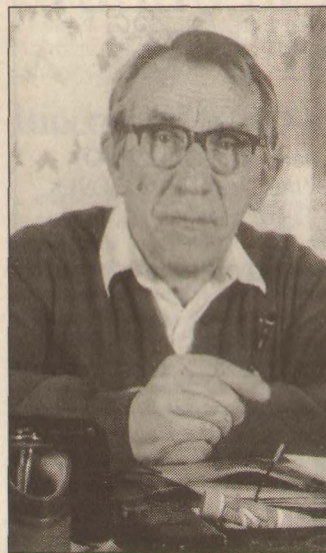
Az állatoktól eredő, állati élőlények okozta – többnyire fertőző jellegű – megbetegedéseket közismert szóval zoonózisnak, ha embert betegít, antropozoonózisnak nevezzük. Ebbe a diszes társaságba tartozhatnak különböző állatról emberre terjedő baktériumok, protozoonok (véglények) és férgek. Bár a fentebbi sorokban a baktériumokat emlegettem – köztük a botulizmust, ami valódi zoonózis –, a továbbiakban és itt, csupán a férgek okozta fertőzésekről esik szó.

A már említett, helytelen hűsítés mellett, a megbetegedés leggyakoribb oka a vadhús egyszerű (állatorvosi) vizsgálatainak az elmulasztása. Ez utóbbi hibából adódik a leggyakoribb, fertőzött vadhús fogyasztása nyomán fellépő betegség, a trichinellosis. Okozója a Trichinella spiralis nevű bélféreg, illetve annak alig tízed-milliméteres lárvája, amely a gazdaállat (vaddisznó) beléből a nyirok- és véráram útján az állat izomzatába kerül, ott akár hónapokig-évekig betolódva rejtve marad, amíg a hússal újra (az emberi) bélcsatornába jutva tokjából kiszabadul, „megérik”, szaporodni kezd, és elárasztva az ember belső szerveit, többé-kevésbé súlyos betegséget okoz. A fonálférgeknek létezik a szárnyasokban élősködő – Trichinella pseudospiralis –, valamint a ragadozók (róka, farkas) belében élősködő Tr. Bitovi változata. Elvileg mindkettő megbetegítheti az embert is, mint ahogy a trópusokon és az északi sarkkörön túl honos két másik alfaj

is. Tekintettel arra, hogy nem nagyon ismerek olyan inycencet, aki nek róka- vagy farkascomb lenne a kedvence, számunkra épp elegendő fenyegetést jelent a Tr spiralis is, amely minden második-harmadik évben „megmozgatja” a sajtó fantáziáját egy-két csoportos (tömeges) fertőzés-botrány okán. Aztán – rövid idő elteltével – elfelejtkezik róla a jónép, a veszély elűnni látszik, hűsítő „szokásaink” alig változnak.

A bélférgek másik nagy csoportja a galandférgéké, amelyeknek van a kutyában – erről még a későbbiekben szót ejtünk –, a (vad)disznóban és a szarvasmarhában (rőtvdában is!) élősködő alfaja. Az emberi fertőzés a hús révén történik, hasonlóan a trichinellosishoz, mivel a féreglárvát itt is az állat izmaiba tokolódva rejtőzik, de, bár a vadon élő emlősfajok majd mindegyike hordozhat galandférget, az embert csak a (vad)disznó és a szarvasmarha bélférge fertőzi meg.

Valamennyi embert betegítő, itt említett bélféreg azonos módon-úton fertőz: a nyersen, vagy félig sült és a füstölt hús fogyasztása révén. Félreértés ne essék: csupán akkor, ha a hús fertőzött! A következtetés tehát nem az, hogy ne egyék a vadász „angolos” flekkent, bífszteket, nem is beszélve az inycencet is elismerésre készítő, ízletes vadkolbászokról. A baj elkerülése pofonegyszerű: állatorvosi húsvizsgálat nélkül ne fogyasszunk nagyvad húsból. A fertőző bélférgek 77 °C fok magas és –15 °C fokos hideg hőmérsékleten elpusztulnak, ezért a főtt, tartósan sült hús nagyon elvétele okozhat betegséget. (Nem szeretném, ha valaki ez utóbbi tényből netán biztatást vélné kiolvasni, hogy „fenébe a húsvizsgálattal, úgyis csak a háromszor átsült húst szeretem!”)

Móttó: A vadász legnagyobb szerencséje az egészségség. A beteg vadásznál csak a beteg vad a siralmasabb látvány.

A sokak által terhesnek tartott krotália-rendszer ebben a vonatkozásban kifejezetten hasznos, hiszen a krotáliával ellátott vad – legalábbis elvileg – mindenképpen állatorvosi húsvizsgálatot is jelent. Ettől persze még jócskán kerül „fekete hús” a serpenyőbe, éttermekben és magánkonyhákban egyaránt. Idézzük csak fel a Vadászlap múlt havi számában megjelent hajmeresztő beszámolókat a húsmosásról! Elképzelni is ijesztő, ha arra gondolunk, hogy „akadály” nélkül kerülhet(ett) a közlemezési láncolatba féreggel fertőzött vadhús is, hiszen az ipari méreteken rabszikkodó orv- és még „orvabb” puszkások legnagyobb gondja – feltehetően – nem a korrekt húsvizsgálat volt.

A betegség tünetmentesen is lefolyhat, ha az elfogyasztott hús 1 grammja 50 db-nál kevesebb trichinella-lárvát tartalmaz, de ha ennél több, igen súlyos és hosszú lefolyású betegséget okoz, ritkán ugyan, de halálos kimenetel is előfordul, ha a féreglárvát az agyat, szívizmot, vagy más, létfontosságú nemes szervet támad meg. A fertőzés után pár nappal jelentkező általános tünetek – hasmenés, hányás, gyengeség, hasi fájdalom – kb. két hét múlva súlyos izomfájdalmak, szemhéjvizenyő (jellegzetes tünet), magas láz követik. A felismerés korai szakaszban nem könnyű: a gyanút a csoportos (tömeges) megbetegedés tereli az elfogyasztott húsról. Így tehát, a gyanú esetén is sürgős orvosi vizsgálat és ellátás szükséges.

Számos trópusi féregfajtát ismer az orvosi gyakorlat és tudom-

mány, amelyek többnyire rovar (légy és szúnyog) csípésével terjednek. Általában a hosszabb ideig trópusokon élők vannak kitéve a fertőzés veszélyeinek, így száfarikezdő honi vadászaiknak sok félnivalójuk nincs, ha az elemi higiénés szabályokat betartják. Mindenesetre az óvatosság (rovarriasztás, irtás) nem árt, mert a féreggel fertőzött rovar nem csak a bennszülötteket és a sorozatvető zsiráflövőt, de a rendes magyar vadászt is képes megköstolni.

Végül, legjobb barátunk, hű vadászunk figyelmes óvása, védelme is közvetlenül szolgálhatja saját testi épségünket: a kutya számos féregfertőzés célpontja, áldozata, hordozója és „átadója” lehet. A kutyát fertőző férgek egy része a gazdit és a kutya emberi környezetét is fertőzheti, betegítheti. Legismertebb ezek közül a kutya (róka, farkas) belében élő Echinococcus. Gyakoribb fajtája az E granulosus, ritkább, de súlyosabb megbetegedést okozó fajtája a E multilocularis. A kutya féregbetegségeinél az ember és a háziállatok (szarvasmarha, juh, sertés, ló), a vadon élő állatok közül gyakran a szarvasfélék, vaddisznó, az E multilocularis (más elnevezéssel: alveolaris) esetében pedig a kistrágyászok közti-gazdák. A féreg petéi a kutya ürülékéből jutnak a köztigazda állatba, szerencsétlenebb esetben: a „köztigazda”. A féregpete az emberbe (állatba) kerülve lárvává alakult a vérárammal valamely belső szervbe – máj, tüdő, de agy és csont is – kerül, ott cystává (tömlővé) alakul és évekig, lassabban-gyorsabban növekedve, tünetmentes maradhat. A féreg így végeredményben növekedésénél, nagyobbodásánál fogva okoz többé-kevésbé súlyos panaszokat, károsítja a környező ép szöveteket. Ha a cysta megreped, a „fertőzés” az egész szervezetben szóródhat, súlyosbítva a panaszokat. Gyógyítása gyakran komoly sebészeti feladatot jelent. Tekintettel arra, hogy a fertőző féreg gazdája a kutya, a védekezés adott: a kutya biztonságos féregtelenítése. (Ez annál is inkább szükséges, mert a kutyát támadó más bélférgek – borsóféreg, fonálférgek – is átterjedhetnek az emberre, nem beszélve, hogy a kutya pusztulását okozhatják.) A féregpete a fertőzött kutya ölén (udvarnak) a porával belelegezve is be tud jutni a „köztigazda” és b. családja tagjaiba. Szükséges teendő tehát a kutya (székletének) rendszeres vizsgálata – nem feltétlenül állatorvosi feladat – és az időszakonkénti ismétlődő féreg-hajtás. A másik megfontolandó tanács, hogy a kutyánk sose egyen nyers (vad)belsőseget.

Dr. Végh Endre

ÖNNEK IS ÜZLET EZ A SZAKÜZLET

VADÁSZ- ÉS MAROKLŐFEGYVEREK

Steyr-Mannlicher, svájci-német SIG SAUER
és az osztrák Glock pisztolyok, SWAROVSKI TÁVCSÖVEK,
Hirtenberger löszerek. Fegyverjavítás.

– OLCSÓ BIZOMÁNYOS FEGYVEREK –

ARANYFÁCÁN VADÁSZ-HORGÁSZ ÁRUHÁZ Budapest XIII., Kádár u. 3.
Tel./fax: 320-4314 * 320-4315

Import-Export Kereskedelmi Kft.

HULLAJTOTT AGANCS FÖLVÁSÁRLÁSA
A LEGMAGASABB NAPI ÁRON!
AZ ÖN PARTNERE A *Klein* IMPORT-EXPORT
KERESKEDELMI KFT.

XIX., MÉTA U. 31. MÉTA-CENTRUM

TELEFON: 00-36-1/282-6456

AUTÓTELEFON: 00-36-30/9484-316

NÁLUNK A LÓTT VADÉRT MINDIG A LEGJOBB ÁRAT KAPJA!

1062 Budapest, Andrássy út 56. Tel.: (06-1) 353-0935, 269-5447, 269-5448
Fax: (06-1) 353-0417. E-mail: concorde@mail.datanet.hu
<http://www.port.hu/travel/concorde>

A ConCorde Travel legkedvezőbb repülőjegy árai

MÜNCHEN	42 750,-	MADRID	52 300,-
AMSZTERDAM	42 100,-	ISZTAMBUL	43 800,-
ATHÉN	44 000,-	NEW YORK	101 200,-
KÖLN	46 000,-	TORONTO	102 000,-
ZÜRICH	44 800,-	WINDHOEK	152 000,-
FRANKFURT	46 000,-	JOHANNESBURG	142 500,-
KOPPENHÁGA	49 200,-	LONDON	45 800,-
STOCKHOLM	53 200,-		

**Az árak oda-vissza utazásra érvényesek
a légitársaság által megadott feltételekkel
és nem tartalmazzák a repülőtéri illetéket.**

További felvilágosítás és jelentkezés:

ConCorde Travel, 1062 Budapest, Andrássy út 56.

Tel.: 353-0935, 269-5447, 269-5448. Fax: 353-0417

E-mail: concorde@mail.datanet.hu <http://www.port.hu/travel/concorde>

A vadász szeme

A természet bőkezűbb volt a ragadozó vadakhoz, mint a vadászó emberhez, de a hátrányt sikerült intelligenciával és találékonysággal behozni. Mindenekelőtt a látás terén. A Schmidt & Bender távcsövek bizonyítják ezt. Kiváló képminőség, természetű színvisszaadás, rendkívül jó képfelbontás, még kedvezőtlen fényviszonyok mellett is, széles látómező, csekély súly, kompakt méretek azok a tulajdonságok, melyek világszerte meggyőzik a vadászokat. A kiváló minőségű fegyvertávcsöveink felveszik a versenyt a leopárd szemével is.

1,5–6 x 42

Schmidt & Bender Hungária Kft. • H-1106 Budapest, Fehér út 10.
Telefon: 260-7641 • Telefax: 263-2937

(Folytatás a 19. oldalról)

ság kezd talpra állni. Mi sem bizonyítja jobban ezt, mint az, hogy – igaz magán kezdeményezésre – **Börzsök Zoltán** szervezésében kirándulást tettünk. A programok között volt a beljei vadászkastély megtekintése, és amiért jó néhányan utaztunk, az a dárdai fécán-tenyésztőtelep munkájának tanulmányozása volt.

A kitűnő ebéd elfogyasztása után a dárdai „Fécán” vadásztársaság a résztvevőket egy későbbi vadászatra is meghívta. A magyar részről **Kocsner Antal**, a Tolna megyei Vadászszövetség és Vadászklubok jókivánságait tolmácsolta, és vázolta egy lehetséges hosszabb távú kapcsolat kialakítását a Vajdaság és Tolna megye vadászai között, amely mindkét fél szakmai fejlődését szolgálja. A szakmai tapasztalatcsere sikere most már csak azon múlik, hogyan sikerül a jövőben.

Bischof Ferenc

EMLÉKEZÉS

Csergező Pál 76. születésnapjára közösen emlékezve, július elsején barátai, – vadászok, lovasok, művészek, természetbarátok – rótták le tiszteletüket Anna-lakon, ahol halála után a művész hamvait egy természet által megformált szikla alá helyezték.

Negyedik éve a Csergező Pál Alapítvány kuratóriuma az Anna-laki vadászkunyhó előtti tisztáson Péter-Pál napi hagyományos baráti szalonasúttal emlékezik a nagy művészre. Idén a nagy szárazságra való tekintettel és a tűzrakási tilalom miatt nem lehetett tüzet rakni az erdőben, a virágcsokrokkal körberakott 76 gyertyát sem lehetett meggyújtani a szikla előtt. A művész tisztelői azonban így is kellemes emlékek hagyták egyedül Csergező Pált, a festőóriást a hatalmas tölgyfa árnyékában.

KIÁLLÍTÁS SZÁNTÓDPUSZTÁN

A Csergező Pál Alapítvány díjazott és diplomás művészeinek kiállítását augusztus 15-éig lehet megtekinteni. A művész nevét viselő alapítvány célul tűzte ki a természetábrázoló festőművész emlékének őrzését, művészeti hagyományának ápolását.

Az idei alapítványi kiállításon három Csergező díjas művész **Kiss Richárd**, **Meszlényi Attila**, **Németh János**, valamint négy Csergező diplomás alkotó **Bernhardt Mária**, **Prihoda Judit**, **Török András Mátyás**, és **Valaczkai Erzsébet** művei tekinthetők meg a Szántódpusztai Idegenforgalmi és Kulturális Központ épületében.

AGÁR VIZSGÁK

Az Országos Agarász Egyesület tisztelettel meghívja őshonos vadászkutyafajtánk, a magyar agár kedvelőit és az agarászat iránt érdeklődőket a magyar agarak alföldi Vadászati Alkalmassági Vizsgájára (VAV), amelyet Sükösdön, a sportpályán rendezünk augusztus 12-én szombaton 10 órakor.

Jelentkezés és tájékoztatás: **Töpfner Józsefnél** az esti órákban a 72/468-856 telefonon.

A dunántúli vadászati alkalmassági vizsgát szeptemberben Székesfehérváron rendezzük.

Az érdeklődők tájékoztatást a 20/9667-369 telefonon kaphatnak.

Kiss Tamás elnök

ALMANACH BARANYÁBAN

A számvetés és a jövőnek küldött üzenet igényével és szándékával jelenteti meg az OMVK Baranya Megyei Területi Szervezete a baranyai vadászok Millenniumi Almanachját, melyhez hasonló kiadvány még nem készült hazánkban. A több, mint 300 oldalas, reprezentatív kivitelű könyv hat nagy blokkból áll. „Természetvédelem, vadgazdálkodás, vadászat” címszó alatt szakcikkek sorakoznak, melyek történelmi áttekintésben vizsgálják Baranya megye apró- és nagyvadgazdálkodásának helyzetét, tendenciáit. E cikkek közül minden bizonnyal országos érdeklődés kíséri majd **Turós László** „Ormánsági szarvas” és **dr. Monostori László** „Őzállományok teljesítménynövelési lehetőségei” című tanulmányát.

Az „Elődeink” című fejezetben egyebek mellett **Draskovich Iván**, **Nozdovics Lajos**, **Hönléi András**, **Vogel Henrik**, **dr. Szlávi Kornél**, **Geréby György** és **Party István** életútjával, örökségével ismerkedhetünk meg az olvasók. Az „Ismerős arcok” című rovatban a közelmúlt és a jelen néhány nagy baranyai vadászának az arcképét rajzolták meg avatott tollú vadászírók. A kötet páratlanul gazdag fejezete az *alkotó baranyai vadászokat mutatja be*: írókat, festőket, fotósokat, ötvösöket, fa- és csontfaragókat. Egyedülálló vállalkozás *Baranya vadászati bibliográfiája*, melyet **dr. Czvalinga István** készített ötven év sajtóját feldolgozva. A kötetet a baranyai vadászok teljes névlistája zárja, hisz a jelen minden eredménye és gondja mellett a jövővel kapcsolatos felelősség is közös.

A *Baranyai Millenniumi Vadászati Almanachot* minden baranyai vadász térítésmentesen kapja kézhez, és több száz példányt szán a kiadó a politikai élet, a civil szervezetek, a zöldmozgalmak, illetve a sajtó jelen képviselőinek is.

A kötetet – mely augusztus 20-án alkalmából jelenik meg –, **Békés Sándor** szerkesztette.

MILLENNIUMI PARK Cegléden

A Ceglédi Széchenyi Zsigmond Vadásztársaság és a Ceglédi Vadászklub elnökének, **Ujházi Györgynek** ötlete alapján Cegléden egy elhanyagolt park helyén Millenniumi Parkot alakítottunk ki.

Segítettek itt a vadászok, a ceglédi vállalkozók és a ceglédi polgárok, akik a szépet, a természetet és a jót szeretik. Rengeteg társadalmi munkával, adakozással és felajánlással egy nagyon érdekes játszópark alakult ki, de a felnőttekre, szülőkre is gondoltunk, pihenőpadok és főzőhelyek szolgálják a pihenést, a kikapcsolódást és baráti összejöveteleket, beszélgetéseket.

A park átadása alkalmával a VKE egy trófea- és képzőművészeti kiállítást rendezett a leendő vadászati múzeum épületében.

Mészáros Iván

VKE Pest megyei ügyvivő

SZALONKA KONGRESSZUS FRANCIAORSZÁGBAN

Franciaország Dél-Nyugati vidékén, a Baszkföldön gyűltek össze az európai szalonka klubok képviselői és a francia Nemzeti Szalonkázók Klubjának küldöttei. Június elején a résztvevőket kétnapos gazdag program várta. Az első napon a klub keretében működő kilenc munkabizottság vezetői ismertették az elmúlt évi kutatások eredményeit. A jogi bizottság feladata, többek között az európai államok vadászati rendelkezéseinek és a törvényeinek megismerése, elemzése, hogy azokból levont következtetések birtokában eredményesebben tudják képviselni a francia vadászok érdekeit. A napjaink francia vadászati problémája a természetvédők erőteljes szándéka, hogy a vízimadarak és a szalonkák vadászati idejéit rövidítsék. A törvénytervezetet a parlament kis többséggel elfogadta, most a felsőházban várja a szavazást. A nappali és éjszakai biotóp bizottság az elmúlt évben a szalonkák legkedvezőbb élőhelyeinek megismerésével, azok jellemzőinek megfogalmazásával foglalkozott. Ennek keretén belül közreműködött harminc szalonka befogásában és a szalonkákra rádióadó erősítésével. A szalonkák ilyen módon való megfigyelése több évig el fog tartani, éveként ismétlődő befogással és adóval való felszereléssel. Ilyen madarak esetleges elejtését kérik jelezzék a vadászok. A szalonkák vizsgálatával foglalkozó bizottság a beküldött mintákat elemezte és meghatározta, az

1999. évi szaporodási rátát. Az adatok azt bizonyítják, hogy a költés jó volt, a szaporulat ellensúlyozta a pusztulások számát. A szalonkaszárnyak gyűjtését hazánkhoz hasonlóan, Olaszországban és Spanyolországban is megkezdtek. A Magyarországról való szárnyakat a bizottság nagy érdeklődéssel vizsgálta. Ezek szolgáltatják a legkésőbbi tavaszi vedlési adatokat Európában. A minták jól igazolták azt az elméletet, hogy a második költés után a tojók elmaradnak a vedléssel. Az internetes bizottság elkészítette a francia klub bemutató anyagát a számítógépes világhálón, ez lehetőséget ad a legújabb technikával rendelkező olvasóknak bemutatni a klub munkáját.

Fluck Dénes

TOVÁBBRA SINC „HIMNUSZUNK”

A Millenniumi Vadászati Bizottság az év elején pályázatot írt ki a vadászhimnusz szövegének elkészítésére. A kiírásra negyvennél több pályamű érkezett, döntő többségük méltó bírálatra. A kiíró már ebben is igazolva látja szándékát, úgy érzi széles körben sikerült fölkelteni egy nagyon fontos vadászati kulturális kérdésben a vadászok érdeklődését.

A zsűri július 12-ikén értékelte az OMV székében a beérkezett pályaműveket. Véleményük szerint a pályázat kiírója tekintse a pályázatot sikeresnek, de ne ítélje oda senkinek a díjakat. Az értékelhető pályaművek ugyanis nem, vagy csak részben felelnek meg a himnusszal szemben támasztható műfaji követelményeknek. Javaslatuk szerint a selmecbányai vadászdalt, a Csodaszarvas 2000 jelű pályaművet és Videcz Ferenc Vadászköszöntő I. című pályaművét tekintsék felhasználható alapnak a további munkához, és a szerzőket kérjük föl a műfaji és tartalmi követelmények megadása mellett – egy-egy zeneszerző közreműködésével a himnusz szövegének és zenéjének együttes elkészítésére.

ÚJ IGAZGATÓ A C.I.C. IRODÁBAN

A C.I.C., a Nemzetközi Vadászati Tanács budakeszi székhelyű Végrehajtó Irodájának új igazgatójává a nemzetközi szervezet **Andreas Kranz** osztrák vadbiológust nevezte ki. A 35 éves szakember erdészeti és vadgazdálkodási felsőfokú végzettséggel rendelkezik. Eddig elsősorban szakirányú kutatómunkát végzett, így elsősorban publikációi alapján ismerhetők meg Nyugat-Európában. Mindezekon kívül 16 éves kora óta tagja a Bird Life International szövet-ségnek.

FEGYVERÁTVÉTEL VIZSGÁLATRA

**Egyéni megrendelőink részére PUSKA-ÁTVÉTEL:
HÉTFŐ, SZERDA, PÉNTEK: 7.00–12.00 óra között**

Szükséges:

a fegyver, fegyvertartási engedély és a tulajdonos neve,
pontos címe, irányítószáma.

Egyéni megrendelőink részére

MAROKLŐFEGYVER-átvétel:

KEDD, CSÜTÖRTÖK: 7.00–12.00 óra között

Szükséges:

a fegyver, fegyvertartási engedély és a tulajdonos neve,
pontos címe, irányítószáma.

**Fegyverjavítók, vadásztársaságok, kereskedők,
illetve más cégek részére fegyver-átvétel:
előre egyeztetett időpontban, 7.00–10.00 óra között**

Szükséges:

2 példányos megrendelés, amelynek tartalmaznia kell
a megrendelő adatain kívül minden egyes fegyver számát,
típusát, kaliberét, a tulajdonos nevét, lakcímét,
irányítószámát.

Ezen adatok hiányában a fegyver vizsgálatát
nem áll módunkban elvégezni!

**BUDAPEST, IX. ker., Soroksári út 158. 1453 Budapest 92. Pf. 15.
Telefon: (06-1) 280-6782, (06-1) 281-1860. Tel./fax: (06-1) 281-1856
E-mail: mkh@mkh.hu <http://www.netcall36.hu/lofegyv/fegyver.htm>**

VADÁSZATI LEHETŐSÉG!

MAGYARORSZÁG LEGSZEBB TÁJEGYSÉGÉN, A BÜKK-HEGYSÉGBEN
KÍNÁLUNK VADÁSZATI LEHETŐSÉGET VADASKERTÜNKBEN ÉS KÜLSŐ
TERÜLETÜNKÖN VADDISZNÓRA, SZARVASRA, ŐZRE ÉS MUFLONRA.
SZÁLLÁST, ELLÁTÁST A VADÁSZTERÜLETEN LÉVŐ VADÁSHÁZUNKBAN
BIZTOSÍTUNK.

MINDEN BEL- ÉS KÜLFÖLDI ÉRDEKLŐDŐ VADÁSZVENDÉGET TISZTELETTTEL
VÁRUNK. KÉRÉSÜNKRE RÉSZLETES ÁRAJÁNLATOT KÜLDÜNK.

INFORMÁCIÓ ÉS JELENTKEZÉS:

„VÁRERDEI” ERDŐ, MEZŐ, ÉS VADGAZDÁLKODÁSI KFT.

PSÁDER LÁSZLÓ VADÁSZATSZERVEZŐ

TELEFON: 06-30/209-2416, FAX: 06-1/257-9411

E-MAIL: PLASZLO@GOMBAS.HU

Tökéletes vadászélmény reális árakon

Vásároljon Ön is kiváló röpkészségű előnevelt vagy
vadászerett FÁCÁNT, gödöllői tenyészetünkből,

KERTEX BT. MOST KEDVEZMÉNYES ÁRON!

Postacím: 2100 Gödöllő, Pf. 412; Tel.: (20) 944-6266

HÍVJON, MEGÉRI!

MOST INDULÓ

TÁRSKERESŐ IRODA

IGÉNYES ÜGYFELEK JELENTKEZÉSÉT VÁRJA!

TELEFON: 06-20/340-5544

AZ ELSŐ 50 JELENTKEZŐ ÉVES TAGSÁGA INGYENES!

A TerraPrint Kiadó természet- és vadászkönyvajánlata

Megrendelhetők és megvásárolhatók: 1134 Budapest, Tüzér u. 43. fszt. 1.
Tel.: 350-6454. Tel./fax: 350-6455. Nyitva tartás: H–Cs: 8–15, P: 8–12

Jel	Cím	Ár (Ft)
O7	Ötven vadász emlékeiből 7. (szerk.: Tálosi I.) (kemény kötésben) U	1600
Vp	Egy lövéssel kettő... (egy gazdag vadászélet emlékei, Páll Endre)	1000
Ss	Sikeres sörétiövés (dr. Montag András)	1000
Bp	Balogh Péter emlékalbum (szerk.: dr. Koncz I.–dr. Monori I.–Tálosi I.)	1650
H5	Írások a hajdani vadászvilágból – Jurán Vidor (szerk.: Motesik Árpád) U	900
Pk	Puskák és töltények (Kovács László) U	950
Av	Apróvadra is vadászhat (Mess Béla) U	1100
Ké	Vadász Könyvklub 1993–1999. (kemény kötés) (szerk.: Tálosi I.–dr. Csőre P.–Bergszó István) U	1500
Kv	Kis vadászderő (Sinapius János, 1678) (fordította: dr. Csőre Pál) U Jb	1200
Té4	A természet és én 4. (pályaművekből összeállítva) U Jb	1200
Vc	Vadóc vakációk (Bán István) U	1100
Fk	Forgách Károly élete (születésének 175. évfordulójára) (Motesik Árpád, Molnár László) Jb	850
H2	Hátizsák (Koncz István) (szerzői kiadás) U	1500
Sv	Skandináv vadászviccek (Kovács László) U	650
Tb	Természetbarát zsebkalauz (Szerk.: Nagy Lászlóné) U Jb	500

Kaphatók antikvár könyvek: 1945 után kiadott vadászkönyvek, Nimród évtől a mai napig bekötött és bekötetlen példányai.

Előkészületben lévő könyvek:

Jel	Cím	Ár (Ft)
O8	Ötven vadász emlékeiből – 8. (Szerk.: Tálosi I.) Jb	*1800
Mz	Mozaikek vadászéletemből (Páll Endre)	*1200
Öt	Vadászszemmel öt kontinensen (Mess Béla)	*1200
Vv	Vadászversek a XVIII. századig (dr. Csőre Pál, dr. Sárdy Margit) Jb	*1200
Ö	Ötven vadász emlékeiből I–II–III–IV. (kellő számú rendelés esetén utángyártjuk) U	1500
O9	Ötven vadász emlékeiből 9. (Millenniumi kiadvány) Az írásokat 2001. március 15-ig kérjük Jb	1900
Se	Vadászösvényeken Csalló-köztől a Kárpátokig (Sebő László)	900

* Irányár, U: új könyvek, Jb: jubileumi kiadások

A Vadász Könyvklub Egyesület és a Vadászati Kulturális Egyesület tagjai, valamint a viszonteladók kedvezményben részesülnek! Az árváltozás jogát fenntartjuk. Megvásároljuk a TerraPrint Kiadó 1997-ig kiadott egyes könyveit, valamint antikvár könyveket, illetve új kiadványainkra cseréljük. Kaphatók még tan- és segédkönyvek, valamint más kiadók természeti könyvei. Várjuk szíves megrendeléseket! „A természet és én V.” pályázatra 2000. december 31-ig várjuk a jelentkezéseket.

10% KEDVEZMÉNY A VKE TAGJAINAK

SZERKESZTŐSÉGÜNK AJÁNLATA:

Concerto-Boldog kürtgyűjtes „Vadászzene” CD	2000 Ft
A természet közelről videokazetta	2350 Ft
Arany János versei Miklósovits László rajzaival	1500 Ft
dr. Ádámfi Tamás: Vadászati bibliográfia	750 Ft
Békés Sándor: Puskával, tollal	1800 Ft
dr. Bod Lajos: A somogyi szarvas	3000 Ft
Gemenc	2500 Ft
Gyenes István: Megszállottan	250 Ft
Gyenes István: Öröklés	300 Ft
dr. Faragó István: Kápolna a hegytetőn	590 Ft
Ferenczy Ferenc: Szalonkától szalonkáról	1950 Ft
Hangay György: Ahol még kék az ég	1600 Ft
Hangay György: Táborfüzek a dél keresztje alatt	1800 Ft
Hangay György: Kuszusz kókusszal	1700 Ft
Hubert G. Wells: A Tsavói emberevők és egyéb történetek	2600 Ft
J. S. Bolen: Bennünk élő istennők	780 Ft
Jurán Vidor: Szepességi vadászhistóriák	1500 Ft
Kászoni Zoltán: Az a medvé, pisztrángos csodálatos Erdély	2000 Ft
Kovács Kálmán: Vadász Ételek	
Kovács László: Vadász velem	1800 Ft
dr. Kóhalmy Tamás: Korbecslés	900 Ft
Lovász Sándor: A vadászat lázában	450 Ft
Merán Fülöp: A vadászat megmaradt	2100 Ft
Nemzetközi vadászlírási oktatási program	1000 Ft
Satzger László: Ahol a jávorok járnak	1800 Ft
Szálkeresztben	1800 Ft
Schmidt Egon: Távcsővel a nyakamban	1600 Ft
Sterbetz István: Tróféákkal beszélgetek	1800 Ft
Szabó Péter: Különös vadászat	850 Ft
Szörényi Zoltán: Vadász-horgász kalandok Mongóliában	1850 Ft
Szidon-Bognár-Huszár: Magyarország aranyérmes trófeái	
Szigethy Jenő: A vadászat megszépítő messzesége	1950 Ft
Vadászati lexikon	6500 Ft
Vadász Könyvklub 1993–1999	1600 Ft
Végh Endre: Murphy és a beteg vadász	650 Ft
Wentzely Dénes: Üzen az erdő	550 Ft
Videcz Ferenc: Vadász voltam egykoron	1900 Ft
dr. Zoltán János: Legenda és valóság	2000 Ft

**Telefon: 06-60/327-280 Fax: 06-1/331-4368
E-mail: vke.vadaszlap@mail.matev.hu**

Félaautomata rendszerű sörétes vadászfegyver,
12/70 kaliber cserélhető szűkítéssel és céltávcsővel szerelve.
Forgalmazása várhatóan október hónap első felében kezdődik.

TO3-87-06

“V+V” KFT
2700 CEGLÉD Széchenyi út 49.
Telefon / Fax : 53/320-904
06-30/9-385-309

(A fotó illusztráció!)

HOTEL LIDO

H-8314 Vonyarcvashegy, Arany J. u. 9. • Telefon/fax: (36-83) 349-513
Telefon: (36-83) 348-036, 348-037 • Mobil: 06-30/947-0649

AJÁNLATUNK:

2 ÁGYAS SZOBA REGGELIVEL	7600 FT/NAP (2 FŐ)	53 200 FT/HÉT (2 FŐ)
2 ÁGYAS SZOBA REGGELI + FÉLPANZIÓ	10 300 FT/NAP (2 FŐ)	71 100 FT/HÉT (2 FŐ)
2 ÁGYAS SZOBA REGGELI + EBÉD + VACSORA	13 000 FT/NAP (2 FŐ)	91 000 FT/HÉT (2 FŐ)
3 ÁGYAS SZOBA REGGELIVEL	8700 FT/NAP (3 FŐ)	60 900 FT/HÉT (3 FŐ)
3 ÁGYAS SZOBA REGGELI + FÉLPANZIÓ	12 700 FT/NAP (3 FŐ)	88 900 FT/HÉT (3 FŐ)
3 ÁGYAS SZOBA REGGELI + EBÉD + VACSORA	16 800 FT/NAP (3 FŐ)	117 600 FT/HÉT (3 FŐ)
4 ÁGYAS SZOBA REGGELIVEL	10 400 FT/NAP (4 FŐ)	72 800 FT/HÉT (4 FŐ)
4 ÁGYAS SZOBA REGGELI + FÉLPANZIÓ	15 800 FT/NAP (4 FŐ)	110 600 FT/HÉT (4 FŐ)
4 ÁGYAS SZOBA REGGELI + EBÉD + VACSORA	21 200 FT/NAP (4 FŐ)	148 400 FT/HÉT (4 FŐ)

KÜLÖN REGGELI: 700 Ft/fő, félpanzió: 1350 Ft/fő

A **HOTEL LIDO** a Balaton északi partján, Keszthelytől 6 km-re található, Vonyarcvashegyen. Kétcsillagos szálloda, 39 szobával, melyekhez fürdőszoba és balkon tartozik. Szobáiban műholdas programokkal színes TV, telefon van, igény szerint hűtőszekrényt biztosítunk. Őrzött gépkocsi parkolás az udvarban. A szállodában söröző, biliárd- és játéktér, valamint kondicionálóterem várja vendégeinket.

A szálló kertjében fűtött fürdőmedence áll vendégeink rendelkezésére. A Balatontól 200 m-re fekszik, jól felszerelt és részben homokos strandja igen kedvelt a családok körében.

A környék számtalan kirándulási lehetőséget kínál: Afrika múzeum, Sümegi vár, Badacsony, Hévíz tófürdő.

Sportolási lehetőségek: tenisz, szörfözés, vízimotor, strandröplabda, lovaglás, sportlövészet, asztalitenisz.

KEDVEZMÉNYEINK:

- 4 éves korig minden ingyenes (pótlás elhelyezéssel),
- 4-12 éves korig 20 százalék kedvezményt adunk a ráeső részből,
- szeptember 1-től a nyugdíjasoknak további 10 százalék kedvezményt adunk.

Kiss and Kolláth

H-2120 Dunakeszi, Fóti út 23. Tel.: (36-27) 540-160 Fax: (36-27) 540-161
E-mail: kollath@mail.digitel2002.hu

Namíbiai vadászat

5 napos vadász- + 1 nap pihenőcsomag, öt vad (kudu, oryx, springbok, duiker, steenbok) trófea díjával, teljes ellátással és reptéri transzferrel együtt: 4000,- DEM/vadász (2/1)

Dél-Afrika Köztársaság

• 5 vadásznapi a Kalahári sivatag mellett, öt antilop (oryx, hartebeest, impala, springbok, steenbok) trófea díjával, teljes ellátással, reptéri transzferrel együtt: 2800,- USD/vadász (2/1). Mellette még másik 20 vadfaj vadászható trófeadíj ellenében, köztük igazi ritkaságok is!

• 5-9 napos antilop hajtóvadászatok és trófeás vadászatok kudura, steenbokra, vaal rhebokra, duikerre, springbokra és hegyi nádbakra. Ár: 2100,- és 2700,- USD/vadász között.

• Krüger Park mellett, kaffertehen-vadászat 3500,- USD + 28 másik vadfajta lehető.

Zambia, Luangwa völgy

Kafferbika-vadászat, ára 5450,- USD/vadász (2/1)

Zimbabwe

7 nap vadászat, 10 antilop (sable, eland, kudu, zebra, gnú, tsessebe, blesbok, impala, reedbuck, duiker). Ár: 6995,- USD

Pumavadászat

• USA, Colorado, Sziklás-hegység, ára: 3500,- USD/fő • Argentína, ára: 2700,- USD/fő + helyi költségek.

Horgászás és vadászat együtt

• Óriás harcsa és csuka a Volga deltájában, szállás úszó szállodahajón: 700,- USD/fő • Víz horgászata az Ural folyó deltájában: 1850,- USD/fő • Óriás harcsa horgászata az Illi folyóban: 1050,- USD/fő

• Pisztrángozás Argentínában: 450,- USD-től.

Afrikai, amerikai és ausztrál trófeák megrendelhetők

Kívánságra beszerezünk, hazaszállítjuk és elvámoljuk a megrendelt csontokat, bőrokat és kitömött trófeákat.

Vadászjával vadászók részére különleges programok!
TRÓFEABÍRALAT a Nemzetközi Szafari Klub metodikája szerint.
Trófeabírálati engedély száma: COM#1002373
Vadászszervezői engedély száma: 1499/96/97.

PAP HIRDETÉS ISMÉTLÉS
AZ ELŐZŐ SZÁMBÓL

VADÁSZBOLT PESTERZSÉBETEN

ÖNVÉDELMI, SPORT-, VADÁSZ-, LÉGFEGYVEREK
VALAMINT FLÓBERTPISZTOLYOK,
SÖRÉTES, GOLYÓS, LÉGLŐSZEREK, VALAMINT
FEGYVER- ILLETVE KERESŐTÁVCSÖVEK,
VADÁSZRUHÁZAT ÉS AJÁNDÉKTÁRGYAK
NAGY VÁLASZTÉKÁVAL
VÁRJUK KEDVES VÁSÁRLÓINKAT.

CÍMÜNK: GEMENC VADÁSZBOLT, 1203 BUDAPEST,
KOSSUTH LAJOS UTCA 57. TELEFON: (36-1) 283-4432,
MOBIL: 06-30/942-1839. NYITVA TARTÁS: H.-P.: 10.00-18.00

